

Muusikaleht

Nr. 11
NOVEMBER
1999
Hind 9.-

EESTI RAHVUSMEESKOOR NEEME JÄRVI KÄE ALL AMEERIKAT TAASAVASTAMAS

Neeme Järvi RAM-i dirigendi Ants Sootsi (vasakul) ja direktori Vello Mäeotsa vahel lauljate ja kontserdikorraldajate hulgas.

28. septembri hommikul lennutati RAM üle Atlandi partneriks Detroidi Sümfooniaorkestrile (DSO) D. Šostakovitši 13. sümfoonia ettekandmisel. Muidugi oli see Neeme Järvi idee pakkuda oma kuulajaskonnale järjekordselt midagi erilist, tundmatut ja natuke intrigeerivatki. Selleks vajab ta oma kõrgelt professionaalse orkestri kõrvale võimekat meeskoori ja bassbaritoni solisti. Ta valis RAMi kui selle teose kauaaegse esitaja ja spetsialisti, ning tema tahte ja

autoriteedi ees varises nii DSO kui ka hiljem Minnesota orkestri määndžmendi skepsis tundmatu koori suhtes pisikeselt Ida-Euroopa maalt.

Varises küll, kuid mitte päris olematusse, sest kui RAM samal (28.09.) õhtul jõudis **Orchestra Hall**'i proovile, oli üks 60-liikmeline koor, Michigani Ülikooli Muusikaühingu Kooriliidu Meeskoor Ann Arborist (Detroidi külje all) juba kohal. Nad tervitasid RAMi siira südamlikkusega ja nende dirigent Thomas Sheets

kõneles sellest, kuidas nad on suurt tööd teinud teose kooriosa ja venekeelse teksti omandamisel, toeks Göteborgi Sümfooniaorkestri, Eesti Rahvusmeeskoori ja bassi Anatoli Kotšerga esituses Neeme Järvi juhatusel 1995. aastal salvestatud heliplaat.

Proov

Väga tore, aga... Mõte katkes, sest "ühendkoor" kutsuti lavale. Järvi tutvustas kohalikele Eesti meeskoori ja proov algas...

RAM Ameerikas

Vaheajal jutujamisel maestroga kinnitas ta, et orkester mängib teost esimest korda – nii on siin kombeks, et noodid võetakse koju ja iga pillimees tuleb proovi valmis muusikat tegema. Kogu kavaga, mida esitatakse tavapäraselt neljal järjestikusel õhtul, tehakse 2 proovi, 3 proovi on suur luksus.

Teise proovi, mis oli ühtlasi peaproov, saabus kohale ka solist, Londonis resideeriv ja töötav vene päritolu bassbariton Sergei Leiferkus. Ta esitas oma partii veenvalt, meisterlikult. Järvi katkestas kogu proovi vältel vaid paaril-kolmel korral; niivõrd olid kõik osalised asja juures, et keerulisemadki kohad "tulid välja", nagu ütles Ants Soots. Mõnegi Maarjamaa mehe peas võisid neuronid elavneda, et vaata, Sass, kuidas siin tööd tehakse. Ainult et... miks RAMile see koor toeks oli pandud, ei tihanud küsida ja ka Järvi ise ei teinud sellest juttu (alles viimase kontserdi järel õhtusöögil pillas ta repliigi, et see ülikooli koor vist...).

Alati on põnevaim, oodatuid, olulisim 1. kontsert, esimene kontaktivõtt antud areaali publikuga. (Üllatav, tänavapildi järgi valdavalt mustanahaliste linn, kuid saali "leiti" kusagilt üle 1000pealine kahvanäoline kuulajaskond.) Kui see õnnestub, on loota, et publik kasvab õhtu-õhtult veelgi. Õigupoolest oli peaproovi tase igasugused ebalused ja "kui'd" peletanud üsna kaugele...

Kontserdi korraldus

on Detroidis ja kogu Põhja-Ameerikas mõneti teistsugune kui meil. Juba tund aega enne algust on saalis näha liikumist. Lavale tuleb keegi muusikateadlane või lektor, abiks plaadimasin ja asub kohalejõudnud eelseisva kontserdi põhiteoseks ette valmistama. Ka orkestrante hakkab märkama juba pool tundi enne algust laval end valmis seadmas. Ja kui lektor lõpetab, harjutatakse raskemaid kohti. Mõni minut enne algust on orkester tervikuna kohal. Kui on kaastegev koor, on nüüd tema kord peale tulla. Ei mingit aplausi ühel ega teisel puhul. Lavale kogunemine toimub niisiis kuidagi lahedalt, pingevabalt. Nüüd tuleb orkestri kontsertmeister ja teenib aplausi. Pärast pillide häälestamist saabub täielik vaikus (muide, ka saal on hiirvaikne, keegi ei kõhi ega kohmitse

enam. Mobiiltelefone ei võeta kontserdile kaasa.). Lõpuks tuleb Järvi, sirge ja reibas, nägu muhedal muigel, positiivset aurat leviks nagu igasse ilmakaarde, mängijaisse, lauljaisse, kuulajaisse. Orkester ja koor tõusevad.

Kontsert Järvi dirigeerimisel

Kõik mängijad ei jõua veel istudagi, kui maestro taktikepp langeb tabama Villem Kapi "Põhjaranniku" 1. takti.

Kontserdi 2. pooles tuleb ettekandele Šostakoviši 13. sümfoonia. Kui kõik on laval ja tekib dirigenti ootav vaikus, tuleb tema asemel lavale hoopis keegi ontlik mees, kontserdi eelloost juba tuttav kõneleja. Selgub, et räägib ta Neeme Järvi palvel ja kommenteerib kavalehel ära toodud Jevtušenko poeemi "Babi Jar" ingliskeelset tõlget. Ega olegi imestada, sest tõepoolest – kust kurat võiks üks keskmine ameeriklane teada, mis ja kus on see Babi Jar ja mis imeelu seal Venemaal on elatud ja elatakse.

Eesti Akadeemilisel Meeskooril oli tohutu edu. Šostakoviši 13. sümfoonia 4 kontserdil oli kõik rahvas kohe püsti. Eesti meeskooril on nüüd ülesanne ka Eesti rahvas püsti laulda!

Meeskoor andis ka soolokontserdi, milline mõddus suure vaimustusega.

Ameerika Ühendriikidest toimetusele saabunud kirjast

Eesti Meeskoor avas õhtu eesti helilooja Villem Kapi teosega "Põhjarannik". See on meloodiline, heroiline, triumfeeriv teos, mis toob esile põhjamaise looduse sugestiivsed hääled. "Põhjarannik" saab läbi, enne kui jõuab alatagi. 7-8 minutit vaimustavaid Eesti looduse hääli jõuab meie kõrvadesse.

News Special, 1. oktoober 99

Neeme Järvi arvab, et Šostakovišil oli just Eesti Meeskoor mõtetes, kui ta kirjutas oma 13. sümfoonia. Tänapäeval laulab see koor väga heas vene keeles, kuigi tulenevalt poliitilistest muutustest ja generatsiooni vahetumisest ei ole vene keel enam enamikule lauljatest emakeel.

New Special, 2. oktoober 99

Leiferkus – imetusväärsed häälega laulja ja suurepärase Eesti koor laulsid nii suure jõu ja korrektsusega, et inglise keelde tõlgitud tekstid osutusid mittevajalikeks.

Parafraaserides H. Heinet: "Seal kus lõpevad sõnad, algab muusika"

Mark Stryker – Free Pressa Music Critic, 7. oktoober 99

Teose ettekanne õnnestus Järvi kindla käe all kõigiti ja teenis ära publiku kestva vaimustunud aplausi. Kui aplaus ei tahtnud vaibuda, tegi Neeme Järvi erakordse žesti – ta suunas dirigendipulti Ants Sootsi ja palus RAMilt lisapala.

Ants Soots valis Gustav Ernesaksa "Laine tõuseb": Sellel oli RAMi edaspidise käekäigu suhtes küllalt oluline tähendus. Nõnda kordus see õhtust õhtusse, ainult laul vaheldus. Kuulajaid oli õhtu-õhtul enam ja enam, Ann Arboris koguni üle kolme tuhande.

Vastukajased ilmus väga palju erinevates lehtedes. Nende hulgas ei ole sügavaid analüüse, kuid kõikide kirjutiste tonaalsus on positiivne, tunnustav, esineb ka teadmatuses tulenevaid "pärlid":

Soolokontsert

Vastavalt kokkuleppele andis DSO juhtkond RAMile veel viiendagi kontserdi võimaluse, sealsamas Orchestra Hall'is ja a capella, ning võttis enda kanda selle korraldusliku poole. Seejuures on Põhja-Ameerikas suur erand koori lubamine orkestri lavale andma soolokontserti.

RAMi soolokontserdi kava I pool oli peadirigendi Ants Sootsi poolt koostatud eesti heliloojate (Ernesaks, Tubin, Tormis) meeskooriloomingu parematest ja nõudlikumatest teostest.

Istusin kõrvuti Hans Mirkaga, RAMi vana sõbra ja austajaga, kes lendas selleks Põhja-Carolinast Detroiti spetsiaalselt RAMi kuulama. Tema see oli, kes 10 aasta eest Pan American'i viitsepresidendina lennutas 75-liikmelise RAMi tasuta Moskvast New Yorki ja tagasi. Omaaegse New Yorgi meeskoori lauljana on tal arvestatav võime koori taset hinnata. Ta ütles, et sellel kooril jätkuks Ühendriikides tööd aastakümneteks. Tahaks loota!

II pooles laulis koor säravamaid teoseid maailma rahvaste muusikast, lõpetades R. Wagneri Palverändajate kooriga "Tannhäuserist". Tuhatkond vaimustunud kuulajat – nende hulgas Neeme Järvi abikaasaga, tegelasi DSO määndžmendist, orkestrante, orkestri sponsoreid – aplodeeris Eesti meeskoorile püsti seistes.

Järgmisel hommikul võeti suund Torontole, algas RAMi a capella kontsertide tuur, kuid sellest järgmises numbris.

Vello Mäeots,

Eesti Rahvusmeeskoori direktor

Regionalia

Oktoober oli suhteliselt vaikne kuu. Suvine muusikamõll on lõplikult vaibunud ja talvine hooaeg alles algamas. Maakonnalehtedes on endiselt teateid muusikakollektiivide töö taasalgamisest. Mõnel pool olid muusikud tõmmatud kaasa valimiseelsetesse üritustesse. Rohkesti oli aga üle vabariigi Eesti Kontserdi kontserte. Kuu keskel toimunud hõimupäevadel käisid hõimurahvaste folk-ansamblid esinemas erinevates maakondades: udmurdid Hiiumaa, Lääne-, Põlva- ja Võrumaal, komid Jõgevamaal, marid Pärnumaal, mordvalased Viljandimaal, soomlased ja ungarlased Lääne-Virumaal jne.

Harjumaalt

* 2. oktoobril oli Kuusalu rahvamajas Kuusalu ja Kolga keskkooli ühine muusikaõhtu motoga "Kaifi muusikat, mitte narkootikume". Laulis ka Kuusalu endine muusikaõpetaja Henri Laks.

* 6. oktoobril said Estonia Talveaias laulu- ja tantsupeo mälestusmedali 26 harjumaalast.

* 7. oktoobril Saue Gümnaasiumis toimunud Saue Muusikakooli kontserdil lubas osa saadikukandidaate oma valimisliidu võidu korral ehitada muusikakoolile uue maja.

* 23. oktoobril Sakala keskuses toimunud Harjumaal õpetajate sügispidu oli esmakordselt korraldatud üle-eestilisena. Rahvast oli kaugemalt tulnud murdu. Esinenud Harju õpetajate Meeskooris laulvad kohalikud ja üle-eestilised haridusjuhid Enn Kasemaa ja Ants Eglon pöördusid kokkutulnute poole ka tervituskõnega.

Hiiumaalt

* Hortus Musicus andis Reigi kirikus tasuta kontserdi ja sai hiidlastelt vastu lõunasöögi Kärkla keskkooli sööklas.

* 15. oktoobril oli hooaja avapidu Kärkla kultuurikeskuses, päev hiljem Käinas. Kärldas esinesid Anti Kammiste ja Meelis Punder, Käinas Hiiumaal sündinud Boris Lehtlaan, akordionist Allan Jakobit, seehulgas mustkunstnikud.

* 17. oktoobril viis Kärkla kultuurikeskuses vokaalmuusika alase õppepäeva algul õpetajatele, seejärel õpilastele läbi Toomas Voll.

* 29. oktoobri Hiiumaa Lehes teatas Tobiase Selts, et Tobiase perekonna haudade korramistamiseks on annetatud 2826 krooni.

Järvamaalt

* 9. oktoobril tähistas Oisu noorteansambel kontserdiga oma asutamise 1. aastapäeva.

* 23. oktoobril loodi Paide Slaavi Gümnaasiumis Paide Slaavi Kultuuri Liit. Avatritusel olid kohal vaid naisterahvad.

* 23. oktoobri Järvamaa Teataja

andmeil vabaneb uuest aastast töölt seoses kultuuri- ja haridusosakonna liitmisega Järvamaa kultuurijuht Aivo Toomistu.

Põlvamaalt

* 29. oktoobril toimus Põlva Muusikakoolis rahvamuusikaseminar, kus Tarmo Kivisilla ja Margus Veenre andsid juhtnõore pillide parandamise ja hooldamise osas.

Pärnumaalt

* 1. oktoobril kirjutas Pärnu Postimees kohaliku romantilise helilooja Mati Dmitrijevi noodivihiku esitlusest.

* 7. oktoobril andsid Pärnu Linnaorkester, segakoor Endla ja kammerkoor Ave Canto Eliisabeti kirikus heategevuskontserdi puuetega laste toetuseks Beethoveni loomingust.

* 3. oktoobril tähistas Pärnu Kammerkoor Mattone Agape keskuses oma 20. aastapäeva pika kontserdiga, esitades peaaegu kogu oma kava.

* 14. oktoobril mängis Pärnu raekojas oma teoseid Urmas Sisask, seletades ka nende sündi ja seost galaktikaga.

* 27. oktoobril esitas Hannoveris Eva Märtsoni lauluklassis õppiv Eda Zahharov Pärnus Richard Wagneri loomingut.

Raplamaalt

* 30. oktoobri Nädalises on pikk artikkel Hagerist, kus igal pühapäeval osaleb jumalateenituses vähemalt üks kohalik muusikakollektiiv. Nendeks on segakoor, noortekoor, meeskoor, lastekoor, puhkpilliorkester ja viiuldajate ansambel.

Saaremaalt

* 1. oktoobril esines koos Marju Kuudiga Kuressaares Olav Ehala, kellelt võetud pikema intervjuu trükkis seejärel ära Meie Maa oma nädalavahetuse numbris.

* 2. oktoobril teatas Meie Maa, et Kuressaare kultuurikeskuses kipub jääma kitsaks seal tegutsevale 21 isetegevusringile.

* 9. oktoobril oli Kuressaare kursaalil Saaremaa orkestrite hooaja viimane ühiskontsert, milles osales ka Tallinna Muusikakeskkooli orkester Aavo Otsa juhendamisel. Nii tähistati ühtlasi Saaremaa kunagise puhkpilliorkestrite dirigendi ja helilooja Caesar Kaljo 100. sünniaastapäeva. Esitati ka tema teoseid. Samal päeval astus Tomimäel üles ansambel Suveniir, müües ka 25 krooni eest oma plaati.

* 15. oktoobril esines Saaremaal esmakordselt Kuressaare Muusikakoolis NYJD Ensemble Olari Eltsi juhatusel, kes 2 nädalat varem oli mänginud Tartus. Alusetuiks osutusid kahtlused, et nüüdismuusika on saarlastele võõras. Saal oli täis, vastuvõtt hea ja O. Elts lubas peagi tagasi tulla suurema ansambliga.

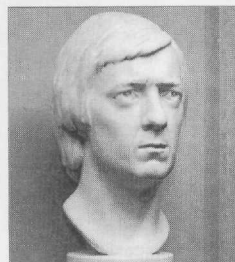
Tartumaalt

* 25. oktoobril tähistati ülikooli aulas selle õppeasutuse avamist samal päeval 367 aastat tagasi ansambli Triske kontserdiga eesti vaimulikust muusikast.

Valgamaalt

* 6. oktoobril pandi nurgakivi Valga kultuurikeskuse juurdeehitusele. Osales kultuuriminister Signe Kivi.

* 18. oktoobril oli Pille Lille ja Jassi Zahharovi esinemine kodumaisel ringsõidul Eesti Kontserdi egiidi all Valga muusikakoolis eriti pidulik. Fuajees oli üles pandud sellest koolist võrsunud Peeter Lilje büst, saal oli värselt renoveeritud.

Ida-Virumaalt

* 13. oktoobril oli Kohtla-Järve Kunstide koolis klaveritüüdi võistlus. Osales 48 selle piirkonna õpilast.

* 14. oktoobri Põhjarannik kirjutas, et Kohtla-Järvel võiks olla vähemalt üks elava muusikaga kohvik. Üks on, aga see on lastele.

* 22.-23. oktoobril oli Narva kultuurihoones Energeetik autorilaulude võistlus.

* 23. oktoobril tähistas Kiviõli segakoor Loit kontserdiga kolme dirigendi – Eino Nurga (75), Olev Raie (70) ja Priit Pärtna (60) juubelit.

* 31. oktoobril andis Sillamäe kammerkoor kontserdi oma 20. aastapäeva puhul ja Jõhvi kultuurikeskuses esitas Haapsalu laste- ja muusikateater (dirigent J.-R. Kangur) muusikali "Hunt ja 7 kitsetalle".

Lääne-Virumaalt

* 6. oktoobril tutvustas Heiki Mätlik Rakvere Berliini trahteris oma uut täispikka plaati "Hispaania legend" Hispaania helilooja Julian Arcase (1832-82) kitarrimuusikast, millega ta tutvus Hispaanias õppides.

* 31. oktoobril esines Rakvere õigeusu kirikus Tallinna Nikolai kiriku 15-liikmeline koor. Virumaa Teataja sõnul on see parim omalaadsete hulgas, koosnedes professionaalsetest muusikutest, solistiks nüüd Vanemuises ooperi peaosil laulev Tatjana Romanova.

Võrumaalt

* 7. oktoobril suri koduloolane Anatoli Pöder, kes on uurinud ka Heino Elleri elukäiku.

* 13. oktoobril otsustas Võru linna volikogu jätta Kubja laululava kultuurimaja Kannel valdusse, eraldades selle aasta lõpuni 50 tuhat krooni toetust.

VEEL NUMBRIS

Lühiuudised Eestist – lk 4-5

Juubelid – Eesti

Naislaulu Seltsil oli.

Otsa-koolil tuleb – lk 6-7

"Lucia di Lammermoor"

Vanemuises – lk 8

Leitud Beethoveni uus

teos – lk 9

Kuldmedaliga Itaaliast –

lk 9

Kandle- ja muud

kontserdid oktoobris – lk

10-11

Mati Palm 3

rahvusvahelise laulu-

võistluse žüriis – lk 12-13

Lõpevad jutud Tiia-Ester

Loitmest

ja Võrumaa

muusikaelust – lk 14-18

Jutuajamine Sergei

Nakarjakoviga – lk 19-

20

Israeli muusaastamuusika

– lk 21

Kaastöö New Yorgist:

95aastane väliseestlane

Malle Mägi

mängib klaverit – lk 22

Fõljeton üksildasest

elitaarinimesest – lk 24

Rahulauluga uude

aastatuhandesse – lk 24

VÄIKE ÜLESANNE MUUSIKALEHE LUGEJATELE

Meie väljaannet (indeks 69865 ajakirjade rubriigis) võite tellida 2000. aastaks Eesti Posti kaudu 15. detsembrini, toimetuse kaudu järgmise kuu 10. päevani - nii ka edaspidi.

Aastatellimus 95, poolaastaks 50, kvartaliks 27 EEK. Üksiknumber 9 EEK. Tellimisel muudeks tähtaegadeks lisandub üksiknumbri hind. Näiteks 8 kuuks: 50+2x9=68 EEK.

Arvutage välja, milline variant on Teile kõige soodsam!

Pealegi kavatses toimetus uue aasta jooksul soodsas finantsolukorras juhul suurendada lehekülgede arvu ja hakata osaliselt kasutama värvifototid

ERSO direktor vahetus

ERSO senise direktori Ville-Markus Kella lahkumine äsjaloodud Lehte muusikakooli direktoriks vormistus täielikult oktoobri lõpus. Üheks tema viimaseks ettevõtmiseks ERSO direktorina jäi esitluse juhtimine 28. oktoobril Rahvusteatri Estonia Talveaias, kus tutvustati ERSO viimast kompleksplaati, millele on lindistatud Eduard Tubina II ja V sümfonia Arvo Volmeri juhatamisel.

Dirigent rääkis, et Tubina sümfoniaid on lindistatud ennegi, kuid see plaat on mõeldud alustusena nende kõigi jäädvustamiseks ühesama orkestri, s.o ERSO poolt. Lindistaja, Soome firma Alba Records direktor Timo Ruottinen ütles, et tema firmas ei teatud varem Tubinat suurt midagi, lindistamisel aga veenduti, et tegemist on väljapaistva muusikuga. Kingituseks said plaadid ettevõtmisele kaasaaidanud astute – Eesti Kontserdi ja Klassikaraadio - praegused juhid A. Mäe ja T. Teder ning Eesti Raadio helirežissöör M. Maadik, kes oleval kvaliteetselt teinud ära plaadi kallal üksinda sama tööd, mida Soomes teevad tavaliselt neli inimest.

Novembrist asus ERSO direktorina tööle Andres Siitan, kes varem oli tegutsenud selle orkestri oboerühma

kontsertmeistrina, usaldusisikuna ja ametiühingu komitee esimehena. Kultuuriministeeriumi kõrge komisjon leidis, et tema mõtted juba mõnda aega vindunud idee osas ERSO ja Eesti Kontserdi suhete

ümberkorraldamiseks on asjalikud ja huvitavad. Alustas ta aga oma tööd kõigepealt ERSO siseprobleemide lahendamiseks. Kui 100 päeva direktoriametit peetud, lubas ta anda Muusikalehele intervjuu. Pillimängimist tahab ta võimaluste piires jätkata ning kaasa teha nendel detsembrikuistel kontsertidel, kus tema osalemine juba plaanis kirjas

EMA oktoobris

EMA Raamatukogu esindajad osalesid 14.–16. okt Eesti Muusikakogude Ühenduse korraldatud I Balti- ja Põhjamaade Muusikakogude konverentsil.

Muusikateaduse osakond ja Eesti Muusikateaduse Selts korraldasid 16. oktoobril igaaastase Karl Leichter'i päeva, mille raames toimusid ettekanded ning seltsi koosolek.

Koolimuusika instituudi üliõpilastele toimus 27.–29. okt Budapesti F. Liszti nim Akadeemia professori Ildiko Herboly Koscár'i kursus Z. Kodály meetodikast.

31. oktoobril toimus EMA Kammersaalis Bruno Lukk'i 90. sünniaastapäevale pühendatud mälestuspäev, mis lõhmas ettekandeid ning Lukk'i õpilaste kontserti.

Oktoobris jätkusid kokkuleppe alusel korraldatavad Eesti Muusikaakadeemia uut hoonet tutvustavad ekskursioonid.

Esmakordselt Baltikumis ja prognoosidest paremini

14.-16. oktoobrini peeti Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus Balti- ja Põhjamaade muusikaraamatukogude konverents, mis sellise regionaalse erialase ettevõtmisena toimus esimest korda ning oli üldse esimene muusikakogude probleeme käsitlev konverents Eestis ja Baltimaades tervikuna.

Konverents kandis kahte põhilist eesmärki:

1) tõhustada vastastikuseid kontakte Balti- ja Põhjamaade muusikaraamatukogutöötajate vahel ning integreerumise kaudu rahvusvahelise erialategevusse aidata kaasa muusikaraamatukogude arengule Balti riikides ning 2) üheskoos arutleda protsesside ja probleemide üle, mis on sõlmküsimusteks nii muusikaraamatukogudele kui ka nüüdisaja muusikaelus tervikuna: tehnoloogia arengust tingitud elektroonilise meedia üha suurenev osakaal ja selle mõju muusika levikule, autoriõigus, muusikakogudes töötavate inimeste erialane ettevalmistus ning muusikainfo kättesaadavus, samuti muusikakogusse vajaliku materjali hankimise probleemid.

Konverentsi korraldamine Tallinnas andis hea võimaluse tutvustada nüüdisaegset eesti muusikatoodangut: konverentsi raames toimus näitus-müük, milles eesti muusikat väljaandvatest firmadest osalesid Forte, Eres, EELK Kirikumusika Liit, Muusika, SP Muusikaprojekt ning ECMi eesti muusika plaatidega Vox Est T.K. Oma tegevust ja väljaandeid tutvustasid ka Põhjamaade muusikainfokeskused, samuti kirjastus Musica Baltica Riias.

Huvi konverentsi vastu ületas kõik esialgsed prognoosid – osa võttis üle 130 inimese 7 riigist, maadest oli puudu vaid Island. Ülejäänud riikide muusikaraamatukogud olid esindatud täies mitmekesisuses: rahvus- ja ülikooliraamatukogud, erinevate muusikaõppeasutuste (muusikaakadeemia, konservatooriumi, kolledži, muusikakooli) raamatukogud, rahvusraamatukogud. Meeldivat suur oli ringhäälingu muusikakogude esindus, ei puudunud ka orkestriraamatukogud (Norra Rahvuskooper ja Göteborgi ooperiteater). Samuti osalesid kõigi osavõtjamaade muusikainfokeskused. Konverentsist võttis osa ka Rahvusvahelise Muusikaraamatukogude Assotsiatsiooni (IAML) president Pamela Thompson Londonist.

Balti- ja Põhjamaade konverentsi korraldamine andis meile meeldiva ja vajaliku kogemuse – oli see ju omamoodi "peaprooviks" 2003. a suvel Tallinnas toimuvale IAMLi aastakonverentsile. Tänavuse konverentsi õnnestumisele aitasid kaasa Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Kultuurkapital ja Tallinna Linnavalitsus, kellele siiras tänu!

Aurika Gergeležiū,
Eesti Muusikakogude Ühenduse sekretär

Uus muusikasari gurmanidele Rakveres

30. oktoobril mängis Rakveres Villa Theresa restoranis Saksamaalt lennukiga saabunud ning seejärel Soome kontsertturneele sõitnud Kalle Randalu, kirjutab Virumaa Teatajas selle lehe kultuuritoimetaja Aarne Mäe. Kuulajateks olid kutsutud külalised, kellele samaaegselt serveeriti kuuekäiguline õhtusöök, mis koosnes lõhest tarretisest ja muudest hõrgutistest, allaloputamiseks Argentiina vein.

Ettevõtmise hingena nimetab ta Rakvere kultuurijuhti Valdur Liivi, kes ise viibis külaliste hulgas koos perega. V. Liiv ütles artikli autorile, et ideeks oli pereklaaverite unarusesajamise vältimine pärast seda, kui laps on lõpetanud muusikakooli. Sellest ka ürituse nimi "Klaveri rehabiliteerimine". Niisuguseid ettevõtmisi kavatsetakse korraldada kord kuus, kutsudes kohale selliseid meisterpianiste, nagu Lauri Väinmaa, Rein Rannap jt.

Villa Theresa juhi sõnul võib külaliste ringi laiendada, kui leidub soovijaid. Ka võib selliseid üritusi korraldada tihedamini ja kutsuda esinema väiksema kaliibriga pianiste.

Kes peaks finantseerima Pärnu muusikaüritusi?

Selles küsimuses võtavad 22. oktoobri Pärnu Postimehes sõna linna kultuuriameti juhataja Andres Haugas (artikliga) ja David Oistrahhi festivali kunstiline juht Allar Kaasik (temalt intervjuu). Mõlemad leiavad, et pole õige praegune olukord, kus riik finantseerib ainult Pärnu raemuusika festivali (mis pealegi algas sel aastal piletitega mehkeldamisega), mis on aga Pärnu linna rahastada. Kui Pärnut peetakse suvepealinnaks, peaks ka kogu sealne muusikasuvi olema riikliku tähtsusega, leiab A. Kaasik. A. Haugas lisab, et riigil tuleks samuti finantseerida Pärnu Linnaorkestrit, mis on Eesti esimene professionaalne munitsipaalorkester ning täidab riiklikult tähtsat ülesannet võimaldada noortele dirigentidele-olistidele töötada professionaalse orkestriga.

Samal ajal on A. Haugas selle vastu, et Pärnu raemuusika jääks vaid Eesti Kontserdi finantseerida, sest siis võiks viimase huvi hoopis kaduda. Pärnu linna osa festivali finantseerimisel peaks aga kahanema poolelt 1998. a veerandile 2000. a.

A. Haugas teatel on kultuuriministeeriumi kantselilega saavutatud kokkulepe selles, et edasine toetus Pärnu suviste muusikaüritustele jõuab linna ühtse summamana, mida linn ise jagab. Samuti peab ta vajalikuks Pärnule oma kontsertorganisatsiooni loomist.

Üks kontsert häiris ja päästis teist

Oktoobrikuu viimasele päevale oli Tartus kuhjatud kaks kontserti. Vanemuise kontserdimajas esitasid pilgeni täis saalile ligi 3 tunni jooksul omaaegseid Horoskoobi laule 11 selles sarjas kaasa teinud lauluveterani.

Samal ajal ei ilmunud Vanemuise teatrisaalis toimunud Seelikuküttide ja mini-MTJ-i kontserdile kohale solist Vello Orumets. Õnneks oli aga võimalik teisel kontserdilt ära tõmmata Ivo Linna esinema esmakordselt koos nende kahe ansambliga. Sellist toredat sammu kviteeris väikese aplausiga publik, nende hulgas ka vanurid, hooldekodu elanikud ja lapsed kitsikusel elavatest perekondadest, kellele oli tasuta jagatud äramüümatat jäänud 150 piletit.

Malle Elvet

Kahakordne juubel

Oktoobris jätkusid prof. Kuno Arengu juubeliüritused. 9. oktoobril esines Teaduste Akadeemia Meeskoor tema juhatamisel Valgas, 17. oktoobril Pärnus. Repertuaaris oli olulisel kohal Eduard Tubina viimane oopus Reekviem, kirjutatud Eesti Vabadussõjas langenute mälestuseks Hendrik Visnapuu ja Marie Underi sõnadele (tavaliselt on reekviemi tekst ladinakeelne). Selle teose esiettekannet oli Stockholmis 1981. a, aasta enne E. Tubina surma.

Kuno Areng on varem Tubina Reekviemi dirigeerinud mais 1989 RAMi ettekandes ning Teaduste Akadeemia Meeskoori esituses mitmel pool Eestis ning Turus ja Stockholmis. Seekord tähistati ühtlasi teose Eestis esmakordselt ettekandmise 10. aastapäeva.

Retsenseerides selle meeskoori esinemist Pärnus tõstab Herbert Pulk eriti esile Tobiase "Eks teie tea" ja Tümpu "Kyrie" perfektsed ettekandmist.

On sündinud uus noortekollektiiv

Nimelt laupäeval, 30. oktoobril Märjamaal Raplamaa noorte puhkpilliorkester. Otseste impulsi muusikaõpetajate peades juba kaua aega küdenud idee teostegemiseks andis augustikuine Raplamaa-Kotka-Nurmijärvi noorte puhkpillilaager Kehtnas. Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli õpetajad hakkasid eest vedama ja vedada polnud vajagi, sest Rapla Muusikakoolist ja Kohila koolituskeskusest

tuldi kohe kaasa. Esimene 19 noore pillipuhaja koosmängimine jäädvustati ajaloo tarvis ka filmilindile. Järgmine kord kohtutakse 27. novembril Raplas.

Esialgul on äsja ilmavalgust näinud lapsukesel vaid entusiasm, materiaalselt pagasit pole. Ei uute pillide hankimiseks pillirühmade tasakaalustamise eesmärgil, nootide paljundamiseks, ühtlase riietuse hankimiseks jm, ka õpetajate töötasuks. Seetõttu on üks esmane ülesanne raha taotlemine mitmesugustelt fondidelt.

Orkestri sünni juures oli ja selle loo pani kirja **Maiu Linnamägi** Märjamaalt

Ettevalmistused Viru laste sümfooniaorkestri loomiseks

8.-9. oktoobril käisid Virumaa Noorteorkestri dirigendi Hando Põldmäe algatusel EMA õppejõud ja professionaalseid muusikuid Olev Ainomäe, Peeter Paemuru ja Marko Jõelet Rakvere Kauri koolis huvilistele tutvustamas oma pilli – oboed, fagotti ja kontrabassi. Samasuguseid pillipäevi tahab Lääne-Virumaa kultuurijuht Valdur Liiv korraldada ka maakonna koolides. Lõppeesmärgiks on korraldada laste sümfooniaorkestri loomine, mis peaks olema muusikaõppeasutuste samasuguseks loomulikuks osaks, nagu on ansamblid.

Algasid Viljandi Kultuurimaja kolmapäevased salongiõhtud

20. oktoobril taasvasid Viljandi Kultuurimaja kolmapäevaste salongiõhtute hooaja kitarrist Jaan Sõöt ja saksofonist Meelis Unt. Tänavu tahetakse rohkem kasutada professionaalseid muusikuid, kõik õhtud ei toimu kolmapäeviti. 27. oktoobril korraldatud teisel salongiõhtul maalis Heiti Mätliku kitarrimängu saatel Kai Olbri. Õhtu nimeks oli Foolio (Hullus).

Juba varem, 8. oktoobril esitas samas kohas Viljandi Linnakapell eelmise aasta kaks kõige õnnestunumat kontserdikava keskaja ja inglise maskide muusikast.

Kappide ja Saare muuseum erinevas seisundis

24. oktoobril algasid Suure-Jaanis Heliloojate Kappide majas taas salongiõhtud. Esimene oli pühendatud Heino Ellerile. Tema pianistist õpilane Heljo Sepp esitas tema muusikat ja jutustas oma mälestusi temast. Sel puhul kirjutas 29. oktoobri Sakalas Johannes Jürisson, et Kappide muuseum on heas korras. Seda ei saa öelda aga Mart Saare muuseumi kohta Hüpasaares, kus eksponaadid on pilla-palla ja klaver korrast ära.

Saaremaal olnust ja tulevast

13. oktoobril oli Meie Maas ülevaade V Mustjala kultuurisuvest. Suurimaks elamuseks peetakse V Mustjala kultuuripäevade raames toimunud **Urmis Sisaski** esinemist klaveril oma loominguga ja selle kommenteerimisega Ninase puhkekülas. Ka oli mereäärne paik emotsioonide tekkeks eriti soodus. 23. oktoobril on antud sõna RAMi Saaremaalt pärit muusikalise kõrghariduseta lauljale Taavi Tederile, kes väidab, et tal läks koori sisselamine lihtsalt, kuna seal pole intriige. Ka hiljutine Ameerika-turnee olnud suurepärase.

1. oktoobri Meie Maa teatel korraldatakse 15.-16. juunini 2000 peetav **Saaremaa 46. laulupidu** senisest võimsamalt. See viiakse kokku Muhu III pasunapäevadega. Viimases osalevad 500 puhkpillimängijat üle Eesti lõõvad kaasa laulupeorongkäigus. Merelaulude IV konkurs Vesikaare Tuul aga lükkub mitmetel, seehulgas finantsilistel põhjustel edasi 2000. aastaks. Sel ajal pole aga enam Saaremaa kultuurijuhiks Lea Kuldsepp, kes läheb juba detsembris tööle

arendusdirektorina Kuressaare Linnateatrisse, mille 10 aastat ehitatud ja 26 miljonit krooni maksma läinud maja andsid ehitajad pidulikult üle 14. oktoobril.

Muusika kui mull

Oktoobris esinesid mitmel pool Eestis Eesti Kontserdi organiseerimisel Rootsi saksofonist Anders Paulson ja briti organist Andrews Cannings. Tähelepanu pööras neile Pärnu Postimees, märkides, et kava oli mitmekülgne. Muuhulgas esitati noore rootsi helilooja Fredrik Hägbergi "Mulli sümfoonia". Autori sõnul on muusika mullina mõtete asemelise lähtepunktiks.

Naiskoor Virvik viib laulutraditsiooni edasi

21. novembril tähistab oma tegevuse 10. aastapäeva naiskoor Virvik, mille juured ulatuvad aastasse 1931.

68 aastat tagasi moodustas tollal noor koorijuht Gustav Ernesaks koori, mida hiljem tunti aastaid Eestis ühe parima. Tallinna haridustöölise naiskoori nime all. 1965. aastal moodustasid koori veteranid seenioride naiskoori. 1989. aasta sügisel sündis haridustöölise (õpetajate) naiskoorist pooldumise teel Virvik, keda asus juhatama Linda Kardna.

Nüüd võibki Virvik kümneaastasele teele tagasi vaadates paljust rääkida.

Mais 1990 võitis naiskoor ette esimese välisreisi - Riiga, kus kohtuti ammuse sõpruskoori Tevzeme lauljatega. Juunis oli kooril esimene tõsine jõuproov Austrias Linzis toimival koorikonkursil, kus saadi III koht. Raske kava ja lühikese ettevalmistuse tõttu oli see eriti hinnatav. Lindistus Viini raadios, kirikukontsert ja uute sõprade leidmine tegid reisi väga muljeterohkeks. Kammerkooriga *Wiener Sängerrunde* kestavad head suhted siiani. Viinlased käisid Tallinnas 1991. aastal Ida-Lääne ühislaulmise "Laulusillad" ajal, Virvik tegi kaks aastat hiljem kontserdimatka Austriasse ja Saksamaale.

Virvik esines edukalt 1991. aastal Soomes Tampere-Sävel lauluvõistlusel, mullu Rootsis Oskarshamni ja tänavu Ungaris Budapesti koorikonkursidel, tuues kaasa medaleid, diplomeid ja rahalisi auhindu.

Viimased kuus aastat töötab kooriga maestro Olev Oja, hääleseadja on endine Estonia primadonna Ludmilla Issakova.

Koor on igal aastal korraldanud mõne välisreisi. Soomes on käidud koguni kuuel korral, neist kaks korda Lapimaal.

Virvik on tuntud Eestiski. Hiljuti laulis ta Estonia Talveaia haridustöölise naiskoori kauaaegse dirigendi Lembit Verlini "Koorijuhli kolmapäevast", maestro nimetas koori esinemist oma õhtu kõige ilusamaks kaunistuseks.

Virvik on elu tõmbetuultele vastu pidanud ja jätkab aastakümnete laulutraditsiooni. Kuulda võib teda 21. novembril Mustpeade Majas.

Hille Tänavsuu

Lehekülg muusikaelust Sõnumitoojas

Lääne-Harjumaa ajalehe Sõnumitooja 20. oktoobri numbris on terve lehekülg muusikaga seonduvat.

Kuusalu valla uus, Tallinnast tulnud kultuurijuht Tiiu Aasa teatab oma plaanist korraldada tuleva

aasta augustis rahvamaja juures üle-eestiline minilaulupidu tähistamaks valla aukodaniku **Veljo Tormise 70. sünnipäeva**. Selleks tuleks rahvamaja taga, kus on korralik tõus, võtta maha puid ja ehitada vabaõhulava, millele toimuvat võiks jälgida 15-20 tuhat inimest. Kohalik kultuuriaktiiv on selle mõtte heaks kiitnud. Ürituseks vajaliku 100 000 krooni loodab Tiiu Aasa kokku saada.

Teine lugu on **Lahemaa 23-liikmelisest rahvamuusikaansamblist**, milles teevad kaasa ka 7 inimest Loksalt Lääne-Harjumaaalt. Juhatab Haljala keskkooli muusikaõpetaja Viivi Voorand, noorim liige on 12-, vanim 71-aastane. Üldproovid on paar korda kuus Haljalas. Esinetakse üsna tihti, peamiselt Altja kõrtsis. Ja ikka raha eest, sest pillid vajavad uuendamist ja sukad-kokku kohendamist. Kogutakse raha ka reiseideks. Suvel käidi esinemas Norras Trondheimi kandis Olevipäevade pidustuste avamisel. Seal viibis ka Norra kultuuriminister.

Akordionihelid sundisid mõtlema

Akordionifestival (8.-9. oktoobril - toim) tõi Tervise sanatooriumi lõõtsatõmbajaid nii Eestist kui Soomest. 17. korda toimunud festivalil oli esinejaid kokku 140. Tundus, et ei saagi olla enam võimsamat sellest, kui korraga on laval 90 akordionisti! Võimas ja ülev oli see.

Aga ma ei taha rääkida üksi kontserdi võimsast kõlast. Rohkem ehk hoopis sellest, et vahva oli laval lõõtsa tõmbamas näha ürituse noorimat osalejat kaheksa-aastast Eger Roomsensa ja vanimat osalejat Henno Kaimret, kel sel aastal täitub 90 eluaastat.

Üks alles alustab, teine on juba mängu lõpetamas. Ühel on kõik veel ees, teisel haruldaselt rikkalik mälestustepagas. Kaimre oli sõja ajal helilooja Raimond Valgre pillihooldaja. "Kui mind poleks olnud, ei oleks tal millelgi mängida olnud," kinnitas Kaimre. Eestis ei ole palju selliseid mehi, kes teevad pilli otsast lõpuni valmis. Esimene pill valmis Kaimrel 13aastaselt.

Uskumatu, et meie seas liigub niisuguseid mehi. Ootamatu oli tema info, et akordionikeeli saab teha juhuslikult kättesaadavast materjalist, kasvõi okastraadist. "Näiteks Venemaal sõjas olles tegin pillikeeli püssi lõõknõela vedrust," kinnitas vanameister. "Lõõts pressitakse papist, liimitakse riie peale. Nurgad tehakse nahast" rääkis ta.

Valgre pilli lõõtsariide sai pillimeister Vene lipust. Pärast meeleolukat kontserti mõtlesin noorusele ja vanadusele, ajale, mis aiva mõõdub ja mõõdub. Mõtlesin kiirusele, mis meid tapab, mõtlesin hobidega inimestele, keda kiirus vähem tapab. Nagu pillimehed. Kõik 140 Tervise laval olnud oskasid kiirust maha võtta...

Maria-Kristiina Kontus
Pärnu Postimees, 14.10.99

“Lucia di Lammermoor” Tartus

10. septembril esietendus Vanemuises G. Donizetti ooper “Lucia di Lammermoor”... Oktoobri algul käisid etendust vaatamas Mati Palm koos Tarsina ja Raimond Alangoga. Alljärgnevalt jagab omi ja reisikaaslastelt kuulnud muljeid Mati Palm.

“Tahtsime eelkõige tutvuda ooperi lavastusega, aga ka oma endise õpilase Märt Jakobsoni esimese suurema rolliga.

Meile sümpatiseeris lavastusbrigaadi otsus mängida ooperit autori poolt kavandatud järjekorras. (Näiteks Estonia viimane lavastus desorienteeris vaatajat Edgardo aaria jagamisega etenduse algusesse ja lõppu.) Samuti asjaolu, et tavapärased kupüürid – Lucia ja Raimondo duett ning Edgardo ja Enrico duett – tehti lahti. Kuigi, jah, ega neist esimene just eriti veenvalt ei kõla, teist oli huvitavam jälgida.

Tugevaks plussiks osutus väga hea muusikaline väljatöötlus noore dirigendi Lauri Sirbi poolt. Suured ansamblid kõlasid sel õhtul ilusasti, koori häälärühmad olid heas tasakaalus ja orkester mängis korrektelt. Mõned orkestripoolsed ülemängimised ei seganud üldpilti.

Olemuselt küllaltki staatilise ooperi oli Taisto Noor lavastanud mobiilseks, ei olnud lausseisvaid lauljaid, kui režii seda just ei nõudnud. Kõik olid pidevalt karakteris, pelga vokaalinäitamise asemel kujundas igaüks lauldes oma

rolli. Paraku ei tulnud pidev näitlemine vast alati kasuks, aga see on teine küsimus. Hästi ei tahtnud leppida ka Arturo verise laiba lavaletoomisega – kontseptsioonilt kaldus see rohkem verismi.

Ühe puudujäägina torkas kõrva, et mitte kõik lauljad ei suutnud järgida bel canto kõrgperioodi peamist põhimõtet: laulmine olgu kogu aeg väga voolav, hääli hästi valitsetud, piano kõlaga kaunitl ja fortefortissimogi jäägu hea maitse piiridesse. Kahjuks puudub veel mõnelgi osalisel selline ideaalne kantileen. Nii soovitaks Jaan Willem Sibulal oma heale karakterile ja täpsele sõnale lisaks täiustada kantileensust, aga Tatjana Romanovale töötada tehniliselt välja just diktsioon, sest ilusad sooja kõlaga kantileeni ta juba valdab. Teadsin, et Romanova võib hästi laulda ja rolli kehastada, ometi suutis ta mind üllatada nii raske ülesande nii kõrgel tasemel täitmisega. Ta ei laulnud küll tuntud kadentse – piirdus madalamate-kergetematega, ent minu silmis on kadents vaid sisuväline häälenäitamine, mitte alus rolli hindamine. Aga ütlen veel kord, et eesti kõnekeelt vabalt valdava Romanova laulutekst vajab lihtsalt tugevat treenimist.

Ka Mati Kõrts üllatas heas mõttes; kuigi ta tippnoodid pole veel väga kindlad, meeldis meile selle kõrge tessituuriga rolli küllalt stabiilne läbiviimine. Kõrts tuli hiljuti lühemalt õppereisilt Itaaliasse ja on väga heas

toonuses. Ta tõestas, et korras vokaaltehnikaga võib kantileeni vabalt seostada kandva selge sõnaga. Kõrtsi roll oli usutav ja käsitatud professionaalselt. Usutav oli ka Jakobson Lucia kasvatajana, ooperi seisukohast osutus tema hoidumine teisele plaanile täiesti õigustatuks. Paraku häiris Jakobsoni püüdlus “sõna välja tuua” tema kantileeni sujuvust.

Asja EMA baritonina lõpetanud Roland Liiv oli nõustunud Arturo kõrge tenoripartiiga, kuid meie kõigi hämmastuseks sai ta sellega päris hästi ja pingutuseta hakkama.

Kasutades ära pöördlava võimalused tahtis kunstnik Liina Pihlak saavutada ühe ropsuga kõiki aspekte: üks monoliitne ehitus kujutas ühtaegu lossi, saali, surnuaeda jm. Aga see üheplaaniline hall kõrgendik ei tundunud küll parima lahendusena.

Tartust tagasi sõites olime ühel meelel nii selles, et “Lucia di Lammermoor” jättis tervikuna oodatust tugevama mulje, kui ka selles, et Vanemuisel on hea teatri aura. Teatritegemise ausust tunnetab mitte ainult saalis, vaid ka fuajees teatri tänapäeva kajastavate näituste ja väljapanekute vahel liikudes. Pealegi olevat uuel peadirigendil Mihkel Kütsonil plaanis Vanemuise traditsioonide süvendamine ja edasiarendamine.”

Kirja pani
Ines Rannap

5 hiidlaste seiklused Tallinnas vanurite aasta lõppkontserdil

8. oktoobril ilmus Hiiu Lehes pikem huumurdeline kirjutis sellest, kuidas 5 hiidlast käisid sotsiaalministeeriumi kutsega Tallinnas vanurite aasta lõppkontserdil. Seiklusi oli palju: autole polnud parkimisplatsil paika, trügiti läbi inimmassi saali, kus esialgu ei leitud istekohta (“Paha, et sotsiaalministeeriumis ei täata mitte, kui palju inimesi kontserdisaali mahub.”), aga lõpuks maanduti esimesse ritta minister Nestori kõrvale. Kiita saavad aga esinejad, esmajoones Ellerhein ja Revalia.

Analoogiline, kuigi mitte nii värvikas kirjutis oli ka Saaremaa lehes.

Arhailine on nüüdisaegne

23. oktoobril tähistas oma 35. tegevusaastat paljudes välisriikides esinenud Värska leelokoor Leiko. Sel puhul ilmus Setu Talumuseumi ja Eesti Keele Instituudi ühisprojektina Leiko 500-tiraaziline helikasett, millel 1970-98 lindistatud 13 laulu ja 1 pillilugu.

Põlva Koidus ilmunud intervjuus ütles selle

valiku teinud etnomusikoloog Vaike Sarv, et Leiko eristub teistest leelokooridest esmalt selle poolest, et esindab Põhja-Setu laulutraditsioone, mis tugevasti erineb Ida- ja Lõuna-Setust. “Teine erinevus,” lisas V. Sarv, “on see, et Leikot on sihikindlalt suunatud alles hoidma arhailiselt väärtuslikku. Just selle tõttu on nad kõige nüüdisaegsemad.”

Itaalia temperament Tallinnas

Ühel oktoobri lõpuõhtul täitis Estonia kontserdisaali Itaalia saatkonna kutsutud publik. Esines oma Euroopa turneel olev kuulus trupp Musicanova, kes on endale põhieesmärgiks seadnud äratada nooremas põlvkonnas taas huvi särtsaka itaalia rahvalaulu ja -tantsu tarantella vastu. Peale ansambli juhi, helilooja, laulja ja kitarristi Eugenio Bennato kuulus truppi veel 4 pillimeest ja 2 naist. Viimased põhiliselt tantsisid ja laulsid.

Itaalia temperament toodi kenasti põhjamaise eestlaseni, sellele vaatamata, et kontserdil, ka konfereerimisel ei kõlanud ühtki eestikeelset sõna.

Anne-Malle Halliku tekst ja foto

Marcello Vitale (kitarr), Mbarka Bentalem (vokaal)

Suurelt peetud väike juubel

Eesti Naislaulu Selts tähistas oma 5. aastapäeva laupäeval, 23. oktoobril kahe suure ettevõtmisega.

Kell 11 kogunes volikogu oma aastakoosolekule Estonia Talveaeda. Esinaine **Viktoria Jagomägil**, kes on ühtlasi selle asutuse direktor, kulus kümnekond minutit ainuüksi nende ettevõtmiste loetlemisele, mis on selle aja jooksul tehtud. Ning V. Jagomägi kui ka muusikatoimkonna esinaine **Vaike Uibopuu** ettekandest selgus, et tulemusi on. Kuigi naislauljate arv üldlaulupidudel näitab endiselt kahanemise tendentsi, on see väiksem kui mees- ja segakooride puhul ja pidurdumine on ilmne - langus 1994. aastalt 1999. aastale vaid 2956-lt 2839-le lauljale.

Põhitähelepanu oli pühendatud abinõudele selle tendentsi edasiseks pidurdamiseks ja tagasikeeramiseks. Uhkusega loetleti ka uusi äsjatekinud koore. Üks neist - Aseri Ohakas - tõi ka tervituse. Uute, alles kavandatavate ettevõtmiste hulgas mainiti koos haridusministeeriumiga organiseeritavat koolide tütarlaste kooride elavdamist.

Seda on saavutatud küllaltki piiratud rahaliste vahenditega. Revisjonikomisjoni liikme **Elviira Lille** ettekandest selgus, et aastased toetused mitmesugustelt fondidelt on olnud vaid veidi rohkem kui 220 000 krooni, mida meie elitaarkultuurileht Sirp saab igas kvartalis ainuüksi Eesti Kultuurkapitalilt, rääkimata laekumistest riigieelarvest ja reklaamilt.

Osa sõnavõtte kujutasid endast aruannete täiendusi. Volikogu liige **Kaie Kuslap** rääkis seltsi rahvusvahelistest sidemetest laiendamistest. N-õ asitõendina istusid Soome sõsarorganisatsiooni juhid koosolekusaalis ja tõi tervitusi. Äsjamoodustatud Tallinna naiskoori juhtide muusikanõukogu esinaine **Margit Vösa** tutvustas selle tegemisi. Üleeestilise neidudekoori Leelo dirigent **Toomas Voll** märkis, et pärast edukaid esinemisi rahvusvahelistel konkurssidel on koor hakanud nüüd rohkem kontserte andma Eestis. Ka ütles ta, et Leelo on nüüd omaette mittetuludusühing.

Mõttelaiendsõnavõttudest pälvis suurima aplausi **Aarne Männiku** oma. Ta rääkis sellest, et vähese muusikalise haridusega inimeste taidluskoores ei tohiks üle koormata raske repertuaariga. nende proovid peavad olema lauljatele rõõmu allikas, mitte kurnav töö. Seda enam, et selliste kooride juhid on saanud väga väikest tasu või töötavad hoopis tasuta. Ta tegi

Eesti Naislaulu Seltsi traditsioonilised üritused

- * Isadepäeva kontsertaktus Estoma kontserdisaalis.
- * Üliõpilas- ja koolinaiskooride kohtumine Ühtelaulmine (sügiseti).
- * Seeniorkooride kohtumine Lauluring (kevadeti).
- * Kontsertkohtumiste sati "Koorijuhi kolmapäev" Estonia Talveaias.
- * Eesti naiskooride võistulaulmine (iga kolme aasta järel).
- * Eesti Naislaulu Seltsi laulupäev (iga viie aasta järel).
- * Eesti naiskooride laulupäev (aasta enne üldlaulupidu).

ettepaneku moodustada seltsi juurde nõukogu selliste kooride dirigentidest. Taidluskooride juhid, kellega ma istusin ühe laua ääres, läksid tema esinemise aegu põlema ja lausisid korduvalt "õige".

Vardo Rumessen ütles, et koorilaul on rahvuskultuuri osa ning kinkis seltsi juhtkonnale kogumiku Roodsis välja antud Tubina naiskoorilauludest. Eesti Meestelaulu Selts on küll naislauluseltsist poole vanem, kuid nagu tunnistas oma tervituses selle esimees **Jaan Ots**, on tal nüüd oma nooremalt sõsaralt mõndagi õppida. Näiteks on temal eeskujul võetud võistulaulmise korraldamise osas. Ja see on saanud naislauljate hulgas, nagu selgus, väga populaarseks. Kui esimesel võistulaulmisel osales 29 koori, siis järgmiseks on juba registreerunud 40 täiskasvanute ja 15 koolikoori. Seda teatas seltsi ideaalselt funktsioneeriv "sisepõlemismootor" - sekretär **Meeli Müller**. Eesti Kooriühingu esimees **Ants Soots** rääkis, et esiplaanile tuleb seada muusika ja kiitis eriti Teaduste Akadeemia naiskoori, mille esinemist oli ta hiljuti kuulunud. Mõnevõrra ülekohutena tundusid koosoleku kontekstis tema põhimõtteliselt õiged sõnad, et ei tule oodata käske Kooriühingult ülaltpoolt, vaid initsiatiiv peab tulema altpoolt. Seda enam, et volikogu liige **Maia Linnamägi** Märjamaalt tegi teatavaks oma küsitluse tulemused Raplamaa naiskooride osas. Seal on hakatud omaalgatuslikult koostööd tegema kohalike puhkpilliorkestritega.

Lipu viivad Kaarli kirikus õnnistamisele (vasakult) V. Jagomägi, T. Voll ja V. Uibopuu. Vahur Lõhmuse foto

Ja juba oli ka selts seda ise teinud. Kell 15 alanud Eesti Naislaulu Seltsi lipu pühitsemisel ja kontserdil Kaarli kirikus oligi kohal Tallinna Muusikakeskkooli vaskpilliansambel Brass Academie Junior, kes saatis osa laule oma juhi **Aavo Otsa** ülddirigeerimisel. Kontsert ise oli aga niisugune, mida pole vist Kaarli kirikus varem olnud, kui üldse Eestis ja kogu maailmas. Suure osa sellest kontserdist, mis algas Eesti Naislaulu Seltsi motolauluga "Ei saa mitte vaiki olla" (Miina Härma viis Vaike Uibopuu dirigeerimisel) andis kirikutäis rahvast, mis koosnes 40 naiskoorist üle Eesti. Eraldi esinesid kiriku rõdul Teaduste Akadeemia Naiskoor (dirigent **Merike Toro**, Vabariiklik Koorijuhtide Naiskoor (**Ants Sööt**) ja Pedagoogikakooli naiskoor (**Linda Kardna**). Viimaselt ka esiettekandena Anti Marguste "Lailava tuulega õites" Uku Masingu sõnadele. Ülejäänud laulud olid ladinakeelsed. Ning et see ilus ja võimas suurüritus jõuaks ka otseülekanedes kogu Eestisse tagasi, selle eest oli hoolt kandnud ENLSi juhatuse liige Klassikaraadiost **Marge Rookäär**.

Veider oli, et Vikerraadio õhtuses Päevakajas polnud sellest suurüritusest mitte sõnagi. Nagu ka see, et Eesti Vabariigi nn suur press polnud suvatsenud tolle initsiatiivika üle-eestilise seltsi suurettevõtmisele üldse kohale tulla. Veelgi enam, volikogu koosolekul kõlas etteheiteid Eesti suure pressi otse solvavate sõnade suhtes laulupeo aadressil.

Herbert Vainu

Tartu naiskooride tänasest ja homsest

5. oktoobril pidasid nõu Tartu naiskooride dirigendid ja kooride esinaised.

Liidia Konsa linna kultuuriosakonnast tutvustas eelseisvate laulupidude, konkursside jm ürituste ajakava. Novembri teisel poolel on plaanis eelmise aasta õnnestumisele tuginedes korraldada ülelinnaline muusikasõprade ball Vanemuise Kontserdimajas. Enne

suvist Eesti-Soome laulupidu peetakse 10. juunil Peipsi-äärsete maakondade IV laulupäev, seekord Elvas. Omapäraseks töötab kujuneda juuni algul Luunjas toimuv laste laulupäev, millega tähistatakse 130 aasta möödumist esimesest Eesti laste laulupeost.

Vaike Uibopuu analüüsis ja iseloomustas lähemalt Eesti-Soome laulupeo nais- ja ühendkooride laule.

Esimene eelproov on aprilli lõpul või mai algul. Ta andis ka teada, et rongkäiguse rivistatakse kooriliikide kaupa, mis eeldab igal kooril oma nimesildi ja lipu olemasolu.

Ühiselt valiti Peipsi-äärsete maakondade IV laulupeo naiskooride kavva G. Emesaksa "Sireli, kas mul õne", U. Naissoo "Mu kodu" ja V. Tormise "Kiigel kartlik".

V. Uibopuu tõdes, et eesti

muusikaarvustus vaiks peaaegu täiesti maha naiskooride esinemise XXIII üldlaulupeol. Seevastu välismaised muusikutest külalised olid kiitnud huvitavalt valitud kava, häälele kõlavust ja korrektset esitust.

Nõupidamise lõpus märgiti, et dirigentide töö vajab enam väärtustamist nii moraalse tunnustamise kui töötaasu poolest.

Valve Rehema

Otsa-kool suure peo lävel

... oli võimalik möödunud kuul minna kõleda sügistuule käest n-õ haljale aasale. Nimelt 16. oktoobril esietendus Estonia Talveias J. Beneši "Haljal aasal". Esitajateks Otsa-kooli ooperiklassi õpilased (lavastaja Tiit Tralla, muusikajuht Ülle Rebane, tantsud Alar Kaasik, kunstnik Eldor Renter). Huumoorikas lavastus pani publiku lausa naerust vappuma ja mõjus väga ergutavalt.

Kandleõpetust on Eestis saanud 50 aastat. Selle juubeli raames toimus samal päeval Assauwe tornis Otsa-kooli kandle eriala õpetajate, õpilaste ja vilistlaste kontsert. Kõige eksootilisemaks kujunes Jaapani helilooja M. Miyagi teos 2-le kandlele ja flöödile "Õitsev meri".

18. oktoobril pidas Õpetajate Majas oma 75. aasta juubelit Otsa-kooli flöödiklassi rajaja Kaljo West. Juubelitepeole kogunesid vanameistri kunagised ja praegused õpilased,

Jällegi peab Georg Otsa nimeline Tallinna muusikakool sünnipäeva. Seekord siis 80ndat. Mitmeid kordi muudetud asutamisaasta (1944, 1898) suhtes on nüüd juba kümme aastat kehtinud üksmeele otsus – 1919. Muidugi originaalsusega me just hiilata ei saa: on ju sama aasta veel ka Eesti Muusikaakadeemia, Tallinna Pedagoogikauilikooli, H. Elleri nimelise Tartu muusikakooli ja arvatavasti veel nii mõnegi tähtsa(ma) objekti jm sünniaasta.

Meeldejäävaim esmatutvus Otsa-kooliga pärineb esimesest muusikaajaloo loengust, õppejõuks legendaarne ja unustamatu Märk Kraav (1934-1998). Tutvustanud meie õppetöö korraldust ja plaani, ütles ta, et meie suhe ei tule olema õpetajale-õpilasele tavapärase, vaid midagi rohkem kolleegide sarnast. Seejärel andis ta sõnajärje meile... See mõte iseloomustab kogu kooli õhkkonda – õpilased ja õpetajad musitseerivad, arutlevad probleemide üle ja otsivad küsimustele vastuseid koos. (See ei tähenda muidugi anarhiat.) Õpetajal säilib autoriteetne ja suunav roll. Suurt tähtsust selliste suhete kujunemisel mängivad kindlasti ka rohked (aga mitte liigsed) individuaaltunnid. Just neis tundides on õpilastel-õpetajatel võimalik üksteist tundma õppida ja õpetada. Tsiteerides kooli lavakõne õppejõudu Marika Rinki: "Vaevalt, et õpilased seda teavad, kui head õpetajad nad on oma õpetajatele. See jääbki saladuseks – see elav side inimeste vahel."

Kuigi enam ei ole nii nagu kooli algusaastail, kui igas klassiruumis seisis ümmargune raudahi. Ja hommikuti kojamehe küdemasüüdatud soojusallikas hõngas tundide ajaks sooja põlemislõhna, mille ümber siis kokku tuldi... Ometi räägitakse Otsa-kooli õhust(ikust). Mis

kolleegid, sõbrad ja sugulased. Kaunist flöödimuusikat jagas ÕM Kammerorkester juubilaril juhatusel. Solistidena esinesid K. Westi õpilased, külalisesinejaks oli Matti Helin Soomest. Kontserdi lõpetuseks kõlas eriti efektselt A: Marguste Concerto piccolo nr 2.

Otsa-kool valmistub ka pidama oma 80. juubelit. Sissejuhatus selleks on juba tehtud – õpilased esinesid oktoobris kammerkontserdiga Mustpeade maja Olavi saalis. Juubeliürituste kulminatsiooniks on kontsert 11. detsembril kell 13 Estonia kontserdisaalis, kus esinevad puhkpilli- ja levimuusikaansamblid. Ettekandele tuleb ka Beethoveni Fantaasia klaverile, koorile ja orkestrile, dirigendiks Lauri Sirp. Samal päeval kell 17 toimub ÕM-s ball, kuhu on oodatud vilistlased ja koolipere.

Käthlin Kuzmina,

Otsa-kooli III kursuse muusikateoreetik

Miks ei võiks meie paljuräägitud Nokiaks olla Kultuur?

Peaaegu aimuke õppeasutus tegelemaks süvendatult levimuusikaga. (On ju Otsa-kool "laiale publikule" tuntud eelkõige pop-jazzosakonnaga. See aga ei tähenda klassikaliste instrumentide, klassikalise laulu, rahvapilli või

Otsa-kooli "õpetajad" laulmas 1998.

see on? Arvatavasti puudub ühtne vastus – eks igaüks tea ise, mis teeb Otsa-koolis õppimise talle oluliseks, vajalikuks või koguni möödapääsmatuks.

Kindlasti ei ole vähetähtis õpilaspere suurus. 300 ümber – piisavalt suur, et seltskond ei ammenduks, ja piisavalt väike, et kõik kõiki teaksid-tunneksid. Ei tähenda muusiku elukutse vaid üksinda harjutamist, uurimist, vaid ka ansambli- või grupitööd.

Varasemal aastail jutuks olnud kooli likvideerimise teema on nüüd õigusega unustusehõlma vajunud. Toonased põhjendused – liigne muusikute produtseerimine, rahapuudus vms – kõlavad ennatlikult ja lähimõtlematult. Siin mõned õpilaste vastuväited:

Kõik ei mahu Muusikakeskkooli;

Noor Eesti Vabariik vajab isiksusi (läheldes keskaja hispaania filosoofi Baltasar Graciani mõttest, et inimene sünnib metslasena, vaid end harides vabaneb ta loomast. Kultuur loob isiksusi, ja seda suuremaid, mida suurem on ta ise);

Georg Hallingu foto

muusikateooria osakonna alatähtsus-tamist või nende töö tasemes kahtlemist.)

Ei saa ka mainimata jätta muukeelsete muusikahuviliste peaaegu aimuvõimalikku teed muusikaõppe jätkamiseks pärast lastemuusikakooli. Olles ise kevadel 2000 lõpetava 44. lennu seas, soovin, et tulles 2019. aastal kooli 100. aastapäevale, võiksin öelda "ikka-sama-vana-hea-Otsa-kool" asemel "uue-uenduslikum-muutunud-arukam-ilusam-Otsa-kool". Et see nii ka oleks, peame me kõik – juhtkond, õpetajad, õpilased, kohvikutädid, koristajad ja kõik teised – andma oma parima. Juhtub ju parimais perekondadeski... On meilgi vahel klassiruumid jahedavõitu, klaver veidi häälest ära, ruumi- või õppevahendite puudus. See aga ei takista unistamast. On kõigile teatud tõde, et kui ideaalid on kõrged, on ka oodata suuremaid saavutusi.

Lennukate ideedega lõpetades soovin kõigile head peotuju ja selget pead töös ja tegemistes!

Sirli Ojaste,

IV kursuse muusikateooria

Leitud Beethoveni senitundmatu teos

Beethoveni senitundmatu teos pannakse Sotheby oksjonile Londonis detsembris. Selle eest tahetakse saada 150-200 tuhat naelsringit (umbes 3-4 miljonit EEK). Enne seda lasti seda lühikest, kuid kompaktselt teost oktoobris mängida Eroica String Quartetil.

Sotheby Raamatute ja Manuscriptide osakonna juhataja dr. Stephen Roe ütles, et selle teose noodi leidsid nad Comwellist. Perekond, kes seda valdas, ei teadnud, et see on senitundmatu teos, kuigi oldi teadlik noodi originaalsuses. Selle ülalservale oli omaaegne inglise rännumees kirjutanud: "Selle kvarteti on komponerinud minu juuresolekul Ludwig van Beethoven Viinis 28. novembril 1817. a. Richard Ford."

Dr. Roe ütles ka, et esialgu kahtles ta teose ehtsuses, kuna ta ei tea ühtki Beethoveni b-minooris kirjutatud kvartetti. Kuid noodi pealdis, aga eriti kvarteti ilu ja selles avaldud beethovenlik komponeerimismaneer kummutasid tema kahtlused.

dpa-ETA

Placido Domingo kui Meh'hiko rahvamuusika spetsialist

Meh'hiko rahvamuusika tänapäevase põhilise stiili *marachi*

sajanda aastapäeva puhul lasti seal välja CD vastavasisulise muusikaga. Selle on koostanud tuntud Hispaania tenor Placido Domingo.

Oma lapsepõlve- ja noorusaastad veetis Domingo Meh'hikos ning peab seda riiki oma teiseks kodumaaks. Ta on õelnud, et oma armastatu akna all laulis ta õhtuti mitte klassikaliste repertuaari, vaid just mariacho-meloodiaid. Ning saavutas edu, mida pole senimaani olnud põhjust kahetseda.

58-aastane Domingo on täis loomingulist energiat. "Ma kavatsen suurel laval ka tulevikus üles astuda, muuhulgas esitada Meh'hiko peaosalist Verdi operis "Othello". Kui ma aga tunnen, et hää hakkab mind alt vedama, siis lahkun otsekohe. Mul on plaanis asutada firma "21. sajand", mis hakkab välja andma nende noorte talentide plaate, keda pean lootusrikasteks."

RIA-Novosti-ETA

Barcelona ooper töötab jälle

Tuhest taastatud Barcelona ooper *Gran Teatre del Liceu*, Euroopa suuruselt teine, avas suure publikumena oma hooaja Puccini "Turandot'ga". See oli plaanis järgmisena lavastada enne teatri põlemaminemist 1994. aasta jaanuaris. Publiku hulgas olid Hispaania kuningas Juan Carlos, kuninganna Sofia, peaminister Jose

Maria Aznar, Kataloonia peaminister Jordi Pujol ja teised auväärased isikud. Peaosa laulis Giovanna Casolle, dirigeeris Nurie Espert.

Enne eesriide tõusmist oli pidulik lõunasöök.

dpa-ETA

Direktorid vahetuvad

Helsingi Rahvusoperi uueks direktoriks saab viieks aastaks alates 2001. aasta suvest praegune Zürichis ooperi rahvusvahelise ooperistuudio juhataja Erkki Korhonen. Nii suguse otsuse tegi Soome valitsus teatrinõukogu ettepanekul.

See otsus ei tulnud kergesti. Ooperi juhtkond oli kohustatud töölepingu kohaselt ära kuulama töötajate – orkestri, koori, solistide ja balletiartistide – arvamuse. Need ei olnud ooperi juhtkonna arvamusega päri, leidsid, et Korhonen ei andnud nende küsimustele rahuldavaid vastuseid. Kuid juhtkond jäi oma arvamuse juurde, leides, et just Korhonen sobib uue sajandi alguse nõuetele.

Valitsuse otsusest teada saamine ei rahuldanud päriselt teatri töötajaid, kuid nad rahunesid siiski maha: "Otsus on tehtud ja sellele vastavalt tuleb elada." Rahulik Erkki Korhonen ütles, et püüab teha parima ja et teda ei häiri personali vastuseis, kuna see on loomulik ooperimaailmas, kus tunded liiguvad ühest äärmusest teise.

2001. aasta juunini jätkab Soome

Rahvusoperi tööd praeguse direktori Jussi Raiskineni juhtimisel.

STT-ETA

Pärast seda kui Simon Rattle võitis vastu Berliini Filharmoonia ettepaneku tulla selle orkestri peadirigendiks, andis selle peadirektor Elmar Weingarten lahkumisavalduse. Informeeritud allika sõnul oli Rattle seadnud oma tuleku eeltingimuseks Weingarteni lahkumise.

Musical America

Sibeliuse muusika populaarsuse kasv Prantsusmaal

Pariisi linnaorkester mängib sel hooajal septembris 1999 maini ära kõik Sibeliuse sümfooniad. Ühte neist dirigeerib Soome dirigent Jukka-Pekka Saraste, teist Leif Segerstam.

Seoses sellega analüüsitakse Prantsuse autoriteetsimas muusikaajakirjas *Le Monde* de la *Musique* Sibeliuse elu, loomingut ja temast kirjutatud. Leitakse, et Prantsusmaal on senini Sibeliusest vähe lugu peetud seoses sellega, et ta muusika ei mahu hästi klassikalise muusika paradigmade alla. On räägitud küll sellest, et Sibelius on Põhjala järvede ja metsade maa helilooja, kuid on tähelepanuta jäetud tema teoste ainulaadsus. Nüüd on hakanud olukord muutuma.

STT-ETA

Gardas kooriteatrina kenasti

Eesti Koolinoorte Segakoor – EKNS – on üheaastane umbes 60 lauljaga (üle 20 noormehe ja 40 neidu) üle-eestiline koor. Käime koos kuni 8 korda aastas (3 päeva korraga) ja iga laager lõpeb kontserdiga.

Kooriga töötavad peadirigent ja kunstiline juht Taavi Esko (Kuusalu), dirigent Kadri Leppoja (Tartu), hääleseadja Leelo Talvik (Otsa-kooli õppejõud) ja liikumise juht Maido Saar (tantsuansambli Lee juhendaja – Tallinn).

Meie suureks lemmikuks on Veljo Tormise laulutsükkel "17 eesti pulmalaulu", millest 12 osa oleme laulnud Eesti Raadio linti. Erinevalt teistest Veljo Tormise rahvalaulutsükklitest on selles kasutatud pulmalaulu kõikjal üle Eesti. Et lauljad meilgi on üle Eestimaa ja rahvariidedki erinevate paikkondade omad, sobib see tsükkel meile ideaalselt. Idee teha lauludele liikumine sain kinnitust heliloojal endalt. Veljo Tormis nimetab sellist laulmist-liikumist kooriteatriks.

Põhja-Itaalias Riva di Gardas toimunud konkursile läksime seepärast, et selle 13 kategooria hulgas oli moodsamate vormide kõrval ka rahvalaul koos koreograafiaga. Just nagu spetsiaalselt meie jaoks. Konkursi nimetus oli "In... Canto Sul Garda" (Lauluga Garda järve ääres). Registreerunud oli 67, saabunud 59 koori 15 riigist, sealhulgas Venetsueelast ja Indoneesiast.

Konkursi kava ei tohtinud ületada 15 minutit. Meie võistlesime 22. oktoobri õhtul suures kongressikeskuse saalis. Žürii liige võis anda maksimaalselt 30 punkti. Lõpptulemus saadi kolme liikme punktisumma jagamisel 3-ga. Me võistlesime justkui 3 tasandil: kagegoria võidu nimel, kulddiplomi ja parima punktisumma nimel.

Kategooriavõidu saavutasime 26,25 punktiga, mis andis meile kulddiplomi koos kuldplaadiga (taldrikuga), seejuures vaid 5 kooril/vokaalgrupil oli summa üle 26 punkti.

Lõppkontserdik 23. oktoobri õhtul Püha Giuseppe kiriku kontserdisaalis valiti 13 kategooriavõitja hulgast välja 9 koori/vokaalgrupp, nende hulgas ka meid. Kontsert pakkus tõelise elamuse, enim meeldisid Venetsueela kuumad rütmid. Väga nauditavalt muusitseerisid Taani vokaalgrupid – parimate punktisummadega pop-moderni ja jazzi kategoorias. Nemad kasutasid ka mikrofone. Põnev oli näha kuulda, kuidas laval lauldi korraga 21 mikrofonist.

Pika-pika aplausi teenis ka EKNS – tundsin tõelist uhkust eesti rahvariiede ja hooga liikumise üle.

Pärast kontserti kutsuti kõikide kooride dirigendid lavale ja algas autastamine. Kõigile jagus pronks-, hõbe- ja kulddiplomeid.

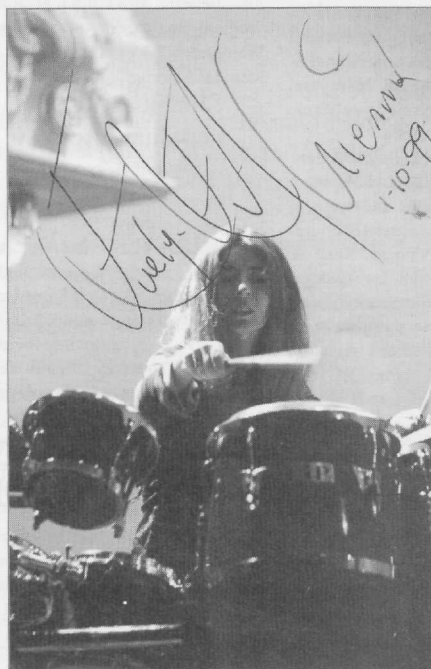
Taavi Esko

Kontserdid

TALLINNA KONTSERDIELU – OKTOOBER

Veni, vidi, vici!

Evelyn Glennie gastrolli eest väärrib Eesti Kontsert sügava kummarduse, sest selle paljasjalgse, paksulakalise ja kleenukese šotlanna nõudislikku tegutsemist kahe tonni löökpillide kallal annab mäletada elu lõpuni!

Oma sünnilinnas Aberdeenis 12aastaselt "lõõmist" õppima hakanud Evelyn jätkas 1982. a Londoni Kuninglikus Muusikaakadeemias ja pälvis endatäiendusteks mitmesuguste fondide stipendiume. Löökpillistadel mängimist peetakse teatud tasemel vaid "kättevõtmise" asjaks, sümfooniaorkestrisse pääsemiseks vajatakse enamasti ka kõrgharidust, aga niisugusesse kirjeldamatusse tippu jõudmiseks ei piisa õppimisest isegi mitte Jaapanis. Selleks on vaja sündida.

Tervet kavapoolt täitnud "Veni, veni, Emmanuel'i" autor J. MacMillan – ka šotlane – on üks Suurbritannia põnevamaid komponiste, kelle helikeele väljendus-elementide hulka kuulub konsonante dissonantidele vastandav kõlasfäär, šoti folkloor, ka vaimulik muusika. Nii ongi Löökpillikontserdis aluseks 15. sajandist pärinev advendiaja vaimulik hümn ja sisuks viide Kristuse taastulekule pärast ülemaailmselt katastroofi. Kuna "Veni..." võitis maailmas kiiresti populaarsuse, on tegemist kahtlemata hea teosega. Pean aga oma häbiks tunnistama, et ei mäleta sellest midagi – E. Glennie maagiline mänguprotsess, pilku-vaimu haarav ka tema pauside ajal, ja sellest sündinud fantastiline

kõlapanoraam lennutas kõik muu tähelepanuorbiidilt kaugele eemale. Lausa unenäoliseks muutus õhkkond, kui Glennie mängis lisapala ajal marimbat nagu üht pideva kantileense heliga imepilli.

Omamoodi põnevaks kujunes ka tutvus poola dirigendi **Jerzy Maksymiukiga**, kes lõi sulaselge eestikeelse tervitusega publiku pahviks ja naerutas teda siis M. Stachowski "Choreia" mõnusa "ümberjutustusega".

K. Penderecki õpilasena temalt ka avangardistlikke loomemõjutusi saanud Stachowski on äärmiselt aktiivne muusik-ühiskonnategelane, kuid jõudnud siiski luua oma nn uustonaalsusel ja mitmesuguste stiilivõtete kombinatoorikal põhineva vormiselge käekirja. "Choreia" osutus orkestratsiooni läbi-paistvaks ja reljeefseks helitööks, kus löökpillidel õige oluline roll. Ülienergilisele, kohati lausa eksalteeritud žestidega orkestrit suunavale Maksymiukile oli "Choreia" ilmselt väga meelepärane ja "kontimööda". Aga ta tuli samaväärselt toime ka Lutoslawski IV sümfoonia tõlgitsusega.

Armastus pikkade teoste vastu

Järgmise sümfooniakontserdi (7. oktoobril) peateoseks oli Bruckneri monumentaalne III sümfoonia, mida juhatab haaravaks **Marc Tardue**. Tõelisel maailmakodanikul, prantsuse-itaalia päritoluga Ameerika Ühendriikides hariduse saanud, seal, Islandil, Šveitsis ja mujal töötanud Turdue'l on dirigendina just niisuguseid omadusi, mis ei lase muusika arengujoonel hetkekski katkeda ega "ära varjuda" – aga taolise suurvormi puhul on oht selleks üsna reaalne.

Sümfoonia esitust väärtustasid ERSO puhkpilli-, eriti vaserühma perfektned mäng, vioolade peen kantileen, keelpillide seesmiselt pingestatud partiid.

Kuna Bruckneri sümfoonia on pühendatud "sügavaimas aukartuses meister Richard Wagnerile, siis oli kavaühtsuse mõttes kaval esitada ka Wagneri "Viis Mathilde Wesendoncki luuletust". Noor rootsi lauljatar Anette Bod, kelle kunstnikubiograafias on juba mitu olulist ooperirolli, laulis Wagnerit kuidagi raamishoilt. Wagner on ise õelnud, et "midagi paremat nendest lauludest pole ta kirjutanud ja vaid väheseid tema töid võib panna tulevikus nende kõrvale". Kelle arvamust veel aktsepteerida kui mitte autori oma? Ent vaevalt mõjus tsükkel sel õhtul

Wagneri ühe parima oopusena. Metsosoprani meeldivat tämbrit ja loomulikku musikaalsust varjutas, eriti aeglaste lüüriiliste laulude puhul, teatud puisus, pikkade fraaside hakitus; kiiremast tempost kantud laulud mõjusid usutavamatenä.

14. oktoobri sümfooniakontsert jätkas monumentaalset liini – **Vello Pähn** juhatab üle tunni Mahleri V sümfooniast ja pälvis suure õnnestumise eest publiku ja orkestri tormilise heakskiidu. Ega vist nii ilusat muusikat saagi ükskõikselt-igavalt tõlgendada: Leinamarsi (I osa) traagilisus, tormiliselt liikuma pandud II osa dramaatilisus, virtuoosse Scherzo elegantsus (mille terviklikkus kippus küll pudenema aina kulmineeruvateks lõikudeks), võrratult kaunis Arietto – armuavaldus Mahleri tulevasele abikaasale – ja suurepärase punktpaneve finaali pakuvad dirigendile oivalise võimaluse elada välja oma tundeid ja tõestada oma vaimsust. Seda ei jätnud V. Pähn kasutamata, "maalides" endast targa, ülevaatliku ja aktiivse orkestrijuhi portree.

Kontserdil soleeris Raveli Klaverikontserdiga G-duur Mihhail Janovitski – veel üks NLiidus hariduse saanud ja siis emigreerunud muusik, kelle edusammud rahvusvahelistel konkurssidel ja maailmalavadel rajanesid suurel määral täiendõppele Temple'i ja Columbuse ülikoolis.

M. Janovitskil on täpne, markantne tehnika ja klaveri paneb ta kõlama paremini mõnestki kolleegist. Ravel nõuab oma kontserdis klassikalise struktuuri, ravellilikult mõrkja helikeele ja jazzilike väljendusvahendite vaba valdamist. Pole kahtlust, et M. Janovitski oli selles valdkonnas asjatundja.

Traagilise ja pessimistliku hingelaadiga pagulane G. Kantšeli, kelle loomingust kuulsime mullu "Kurbusevärvi maad" ja VII sümfooniast, pole 28. oktoobril ette kantud vioolale ja orkestrile loodud liturgias "Tuulest leinatud" loobunud oma kord välja õeldud vajadusest "jagada kuulajatega kurbust ja valu".

Liturgia esitas ka Venemaal sündinud ja pagulaseks Euroopas elav Daniel Raiskin, kes on saanud väga hea koolituse Kim Kashkashianilt.

Teos on täis ehmatavaid kontraste, dünaamilisi ja tämbriilisi äärmusi, õrnust ja õudust, kuid säilitab ometi selge, puhta helikeele. Esitus oli solisti, **Arvo Volmeri** ja ERSO ühistöös haaravalt mõjus.

Lõpuks ometi täissaal!

Vladimir Ashkenazy kontserdil 25. oktoobril oli Estonia kontserdisaal sellel

Kontserdid

hooajal esmakordselt viimse lisakohani välja müüdnud. Mis seal ka imestada – avanes ju võimalus kuulata üht meie aja tunnustatumat muusikut, kes kontsertreerib juba ligi pool sajandit maailma tähtsaimatel lavadel. V. Ashkenazy on plaadistanud kõik Mozarti, Beethoveni, Chopini, Rahmaninovi ja Prokofjevi klaverikontserdid ja on seisnud dirigendina paljude nimekate orkestrite ees. Muide dirigeeris ta 1994. a Tallinnas ka Rahmaninovi "Sümfoonilisi tantse".

Leelo Kõlar: "See kontsert andis väga positiivse laengu. Vladimir Ashkenazy on suurepäraselt vormis, kõrge mängukultuuriga ja äärmiselt loominguline. Ta on pidevalt n-ö asja sees ja pakub just seda, mis parasjagu mõttes. Mulle ei meeldi, kui kõik on varem täpselt paika pandud, tahan kuulda tänaseid, mitte eilseid mõtteid. Kogu kava oli kuulamapanev oma mitmeplaanilise kõla, orkestraalsuse, huvitava käsitusega. Näiteks Rahmaninovi 6 prelüüdis läks Ashkenazy eemale "tavapärasest" suurejoonelisest tõlgenduslaadist – temal oli kõik filigraanselt läbi kuulatud. Väga meeldis Raveli "Õine Gaspard", Schumanni "Kreiseriana" – ühesõnaga igati suurepärase elamus."

Varia

Eesti puhkpillikvintettide kuulsusrikast jada jätkab mullu asutatud **Rahvusoooperi Estonia Puhkpillikvintett**. Headest pillimeestest meil puudust ei tunta: Neeme Punder, Olev Ainomäe, Vahur Vurm ja Rait Erikson on end tuntuiks mänginud mitmes ansambelis, Kristjan Kunglat (fagott) teatakse ehk vähem. Kollektiivi debüüt Estonia kammerlaval (12. okt.) näitas, et tegusatest meestest saab ka lühikese ajaga vormida monoliitse, heatasemelise ansambli, keda on huvitav kuulata nii klassikalise kui ka uuema muusika vahendusel. Pianisti Lembit Orgse kaasamine mitmekesisas programmi.

Kui Mozarti Divertismendis C-duur võis täheldada mõningast rütmilist rabadust ja pispipatustamisi intonatsiooni vastu, siis alates Beethoveni Klaverikvintetist Es-duur saavutati sujuv koostöö ja täpsus kõigis näitajates. Õnnestunud esitustes mängis olulist osa N. Punderi juhikogemus, mis näiteks Hindemithi "Väikeses kammermuusikas" hoidis hästi koos polüfoonilise helikoe ja "kanaliseeris" partnerite loomingulise energia.

Orientalset hõngu andis oktoobri

kontsert "Maailma kultuurid ristuvad" (16. okt.) ja festivali "Orient" esitus – "**Pandist Ashok Pathak**":

A. Mustoneni veendumus kõikide religioonide võrdsusest tõi ühte programmi kokku Euroopa eri keelekultuuridest mõjutatud muusika, islamiusulise Araabia helindid ja juudi komponisti kirjutatud budistliku palve. Araabia muusika ansamblesse Al-Teslim kuuluvad rootslased, soomlased, araablased musitseerisid juudist dirigendi A. Rabinovitši juhatusel koos eestlastega Hortus Musicusest ja kammerkooriga, kinnitades Mustoneni ideed "nähtuste ühisest põhiolemusest".

Kuulsast muusikute perekonnast pärit A. Pathak mängis india klassikalise muusika instrumentidel sitar ja surbahar.

30. oktoobril korraldas Arno Tali Sihtkapital heategevusliku kontserdi, kus ERSO't juhatas **Eri Klas**. Maestro osalemine andis kaasatundvale üritusele suure kunstilise väärtuse. lubas kuulajail nautida Smetana, Bizet', Poulenci emotsio-naalselt kõitvat esitust.

Ines Rannap

PÕRSAPRAAD KANDLE SAATEL

Kas te usute, et ühes Tallinna restoranis võib kord nädalas kuulda kandlemuusikat? Mina küll seni ei uskunud, kuni kuulasin Els Roode lahel kutsel Toompea restoranis Chatedral marineeritud põrsaprae ja oivalise jäätise kõrvale Hedi Viisma ja Ruth Rahula musitseerimist. Põnev oli jälgida, kuidas kasvas publiku huvi esinejate vastu (kolmandal tunnil liitus neidudega ka flöötist Ardo Killing). Mõni ei pidanud paljaks tõusta lauast ja seista muusikute ette. Mängiti Beethoveni Sonatiinist biitlite lugudeni, Händeli Aariast Joplini Ragtime'ini. Ja tõesõna – see vaheldusrikas repertuaar sobis kanneltele seatuna oma paraja diskreetsusega suurepäraselt väikese restorani miljöösse.

"50 aastat kandleõpetust muusikakoolides" tähistamiseks korraldati E. Roode eestvedamisel 16 kontserti üle kogu Eestimaa (neist seitse Tallinnas), mille põhjal sai ülevaate kandlemängu(õpetuse) tasemest Tallinna Muusikakoolis, Vanalinna Muusikakoolis, Kanutiaia Noortemajas, Otsa-koolis, Tuulekanneldes ja Kukulinnus ning mitmes vabariigi muusika- ja kunstikoolis.

Kui jälgisin Otsa-kooli õpetajate, õpilaste ja vilistlaste kontserti Assauwe tornis, sain üliselge pildi sellest, kuhu võib kandlemängu alal jõuda kõrghariduse omandamise teel. Kuigi kõik esinejad ilmutasid oma enamuses just kandlele kirjutatud palades (Medinš, Marguste, Naissoo, Taniel, Männik) silmapaistvat korrektsust ja musikaalsust, rabas Sibeliuse Akadeemiat lõpetav Kristi Mühling Jahniina "Žonglööride" hoopis teistsuguse kõlaaampluaa, mänguvabaduse ja tehnilise tulevargiga. Sellise kunstilise kaaluga esitus väljus täielikult tagasihoidlikuks peetud rahvapilli väljenduspiirest ja manas silme ette kandle kasutusala kujuteldamatu perspektiivi, kui vaid...

Els Roode: "...meie EMA juhtkond mõistaks kandlemängijatele kõrghariduse andmise vajalikkust. Nende senise keeldumise põhjenduse, et väikese kõlajõuga kannel ei ole väljaarenenud kontsertpill, on mitmel korral ümber lükanud K. Mühling, esinedes paljude kammerkontsertide kõrval ka sümfooniaorkestri solistina

(Tanieli Kandlekontsert) ja hiljuti Pühavaimu kirikus oreli võrdväarse partnerina improviseerides koos organisti Elke Undiga eesti rahvaviisil "Meil aiaäärne tänavas".

Mulle teeb muret asjaolu, et mitu andekat noort, kes õpivad Otsa-koolis K. Mühlingu ja T. Kanni klassis, ei saa jätkata haridusteed oma erialal Tallinnas. Aga kaua me saame kasutada naaberriikide (Läti, Leedu, Soome) kõrgkoolide külalislahkust? Pealegi erinevad meie kandletüübid üksteisest. Oleks vist aeg ise omadega toime tulla – st luua EMAsse kandle eriala.

Kõrgharidusega kanneldajaid on vaja eelkõige pedagoogideks, sest me ei tohiks alahinnata vajadust anda ka algajale väikelapsele kõrgel tasemel pilliõpetust. Kromaatilist kannelt õpetatakse praegu paarikümnes Eesti muusikakoolis, ent kaugeltki mitte kõigis pole isegi eriharidusega kandleõpetajat. Veel mitu muusikakooli sooviks avada kandleklassi, leiduks vaid õpetajaid.

Kõrgharidusega kanneldajate tööpõld on lai ka meie kontserdielul, sest kannel sobib suurepäraselt nii soolo-, ansambli- kui ka saatepilliks.

Tänu Kukulinnu 24aastasele tegevusajale on kümnekond eesti komponisti loonud kandlele hulga soolo- ja ansamblipalu. Nende hulgas on püsirepertuaari jäänud Sõbra "Mõtisklus", Lätte "Sabatants", Tanieli laulutsükliid ja süüdid. Meenub, et Podelski Kontsertiino kandlele jäi varalähkunud helilooja luigelauluks. K. Mühlingu aktiivne kontserditegevus on aga meelitanud talle kirjutama ka nooremaid heliloojaid.

Valga pillimeistri Väino Maala poolt konstrueeritud kromaatilisi kandleid toodab Tallinna Klaverivabrik. Loodan, et kandle suur hinnatõus (3000-lt 8000 kroonini) tagab ka nende kvaliteedi tõusu, sest tõeliselt hea kontserdipilli eest ei ole liiast küsida soliidset summat. Esialgu on see paljudele lastevanematele probleem, kuid elu läheb ju edasi..."

Kuulas ja kirjutas
Ines Rannap

KOLME RAHVUSVAHELISE

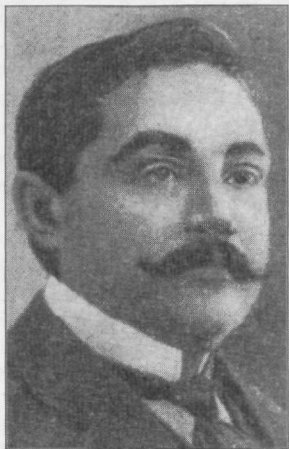
on prof. Mati Palm olnud 1999. a. Alljärgnevalt tema jutustus.

Harkov

Endised Nõukogude Liidu vabariigid on iseseisvumise järel majanduslikele raskustele vaatamata aktiveerinud muusikalist tegevust. Mitmesuguste võistluste hulgas Ukrainas on vast silmapaistvaim 1998. a Kiievis korraldatud Mikola Lössenko nimeline interpretide konkurss, omamoodi mini-Tšaikovski konkurss. Osavõtjate rahvusvaheline amplituud polnud suur, küll aga oli autoriteetne žürii koosseis.

Selle aasta mais korraldati Harkovis **Ivan Altševski** nim. lauluvõistlus. Minu suureks üllatuseks paluti mind sinna žürii koostajaks ja esimeheks. Nõustusin meeleldi, sest Ukrainas on ikka olnud suurepäraseid lauljaid, kes tavaliselt esinevad pehmes meeldivas itaalia maneeris.

Ka pole mulle tundmatu Ivan Altševski nimi. See juba 38aastaselt surnud mees (vend oli tal helilooja) oli selle sajandi algul üks maailma ooperilavade suurkujusid, esines nii La Scalas kui ka Metropolitanis. Meie kunagine kuulus tenor Tenno Vironi on oma lauluõpperaamatu II osa lõpus ära toonud Altševski laulja hingamistabelid, mida tuli harjutada kella järgi. Neid tabeleid kasutasin ma oma õppimise ajal küllalt hea tulemusega.

Ivan Altševski 1826-1917

Konkurss oli tõepoolest heatasemeline: umbes 50 lauljat Ukrainast ja 25 teistest riikidest, esmajoones Jaapanist ja Lõuna-Koreast. Nendes maades on praegu välismaal

lauluõppimise buum: Euroopa ja Põhja-Ameerika muusikakõrgkoolide lauluosakonnad on noortest jaapanlastest ja korealastest üle ujutatud ning nüüd on nad jõudnud ka endistesse sotsmaadesse, k.a Ukrainasse, kus õppimine on nähtavasti odavam. Aga kas oma väikesest kasvust tingitud hääle vähesuse või mingitel muudel põhjustel nad millegipärast jõuavad harva heade tulemusteni ja nii oli ka Harkovis, kus oli konkursante samuti Austriast ja Inglismaalt. Muide, hiinlaste ja mongoolaste vokaalsed tulemused on tavaliselt paremad.

Lauldi, nagu ikka, kolmes voorus. Jagati välja 6 preemiat. Esimese neist sai erakordselt suure ja kõlava häälega ukraina bass **Tarass Štonda**, kes on võitnud ka Maria Callase nimelise lauluvõistluse ning laulab Lääne-Euroopa lavadelgi. Teiseks tuli bariton **Sergei Magere** Kiievist.

Helsingi

Aga juba enne seda, aprillis, tuli mul lülituda augustis toimunud Mirjam Helini IV lauluvõistluse nn lindižüriisse koos 5 Soome kolleegiga eesotsas prof. Ritva Auvineniga Sibeliuse Akadeemiast.

1911. a sündinud Mirjam Helin on omaaegne mitte just väga silmapaistev laulja, hiljem lauluõpetaja ja praegugi veel väga vilgas, maailma muusikaelus hästi orienteeruv. Kuid ta pere on rikas. 1981. a loodud fondis raha jagub ning konkursi tingimused on soodsad - osavõtumaks puudub, majutus perekondades tasuta ja II vooru pääsenu saab 5000 Soome marka abiraha. Võitjate preemiad on aga kopsakad - I preemia 20 000 USA dollarit, millist ma ei tea ühelgi teisel lauluvõistlusel.

Seetõttu oli ka tung suur - umbes 250. Lindižürii praakis dokumentide mittetäieliku vormistamise pärast kohe välja 50 ja pärast 200 lindi läbikuulamist jättis lõppvõistlusele 68 pretendent. 4 lindi saanud eestlasest pääses lõppvõistlusele 2.

Konstateerisime, et lintide tehniline tase oli väga erinev, ka tuntud tehnikamaade puhul. Ja kuna kogu lindižürii kutsuti ka lõppvõistlusele, võisin veenduda, et lindi ja elava hääle kuulamine annab tihti peale erineva resultaadi: mõni, keda lindi põhjal

eldasime auhinnalisele kohale, sinna ei pääsenud, mõni, kelle äärepealt oleksime välja jätnud, aga jõudis. Muidugi pole selline kõikumine üldine.

Žürii, mille eesotsas oli üldtuntud **Tom Krause** ja millesse kuulus ka meie vana tuttav Jevgeni Nesterenko, töötas tuntu kolme vooru põhimõttel, kolmas voor orkestriga. Meie küllalisprofessori Matti Pelo õpilane **Ain Anger** oli valinud endale mitte eriti sobiva repertuaari, kuigi tema hääle värv ja tusedus olid ühed paremad kogu konkursi kohta II voorus. III vooru ta ei pääsenud. Kui tema järel laulis pärast II koha võitjaks osutunud Moskva konservatooriumi lauluklassi juhataja Pjotr Skuznitšenko õpilane Vladimir Baikov, oli kvaliteedi vahe selge. Urve Tautsi õpilane metsosopran **Merle Silmato** sai Helsingin Sanomates kiita stiilse ja meeldiva esinemise eest, kuid lisati, et ta hääle pole suur ja tehnikas oli väikesi häireid.

Meestest tuli esimeseks poolakas **Marcin Bronikowski**, kes on õppinud ka Itaalias - stabiilne esitus ja häälekäsitlus. Teine oli eelmainitud **Vladimir Baikov**, kolmas soome päritolu Rootsi esindaja **Gabriel Suovanen** - väljendusrikas laulja, kes sai ka eripreemia nüüdisaegse laulu esitamise eest.

Lindižüriis hea mulje jätnud, kuid auhinnalisele kohale mitte tulnud meestest ja naistest märgiksin eriti ära slaavi päritolu kanadalase Robert Pomakovi Torontost, kes ei tulnud lõppvõistlusele. Aga ta on alles 18aastane ja võib eeldada, et temast saab kuulsus.

I g a l konkursil on ikka mõni üllataja, seekord 23 aastane lätlanna **Elina Garanča**, kes oma

Elina Garanča

erakordse metsosoprani hääletämbriga ning tehnilise ja esitusliku valmidusega kindlustas naiste hulgas endale esikoha. Kuidas võib nii noor inimene olla nii täiuslik!

Konkursid

KONKURSI ŽÜRIIS

Ka II ja III koha saajad olid lindivooru kuulamise põhjal mõnel määral üllatuslikud. Teiseks tuli **Olga Pasitšnyk** Ukrainast. Ma mäletan teda ajast 10 aastat tagasi, kui käisin laulmas Kiievi orelimajas, ta oli siis veel 20aastase imelauljana põhisolist. Nüüd on ta teinud karjääri Euroopas kammer- ja nüüdisaegse muusika lauljana, käinud korra ka Tallinnas.

Eriti suure hüppe oli lindilt kuulduga võrreldes teinud Stockholmi Kuninglikus ooperis töötav venelanna **Maria Fontosh**. Ta jagas koos ameeriklanna **Janice Creswelliga** III kohta. IV koha sai **Byung-Soon Lee** Lõuna-Koreast, kes seekord oli parem hiinlastest nii mandrilt kui ka Taivanilt.

Võitjate hulgas polnud ühtki soomlast. Juba lindivoorus ilmnest soomlaste sümpaatne enesekriitilisus väljapraakimisel. Ja päris konkursil pääses II voo 11 soomlasest ainult 1. Sellega võrreldes olid 3 Baltimaa esindaja saavutused tunnustustväärivad. Võib aga ka kahtlustada, et juba lindivoorus ilmnenuid sümpaati Baltimaade esindajate vastu avaldus põhižürii puhul.

Äratas tähelepanu, et palju esitati romantilist vene muusikat. Nähtavasti meeldib see noortele lauljatele.

Peterburg

Kui ma 1998. aasta kevadtalvel olin Peterburis III Rimski-Korsakovi lauluvõistluse žüriis, mida juhatas legendaarne Jelena Obraztsova, tehti mulle ettepanek osaleda ka sel septembril taas Peterburis I temanimelise noorte ooperilauljate konkursi žüriis. See oli mulle suur au, sest žürii oli väga esinduslik - liikmeteks Renate Scotto, Fedora Barbieri, Zara Doluhhanova jt kuulsused.

6.-16. septembrini toimunud konkursile oli algul registreeritud üle 300 osaleja, aga kohale jõudis vaid 136, neist üle poole sopranid, metsosopraaneid ja meeshääli kokku alla poole - tavaline nähtus sellelaadsetel konkurssidel. Nähtavasti käisid osavõtumaks ja majutuskulud paljudele üle jõu. Pealegi oli põhiline kontingent vaestest endistest liiduvabariikidest ning Leedust ja Lätist, kust ainsana jõudis teise voo Tallinnaski Carmenit laulnud leedulanna Inessa Linaburgite.

Oli lauljaid ka Saksamaalt, Inglismaalt ja muidugi Jaapanist ja Lõuna-Koreast. Kavas olid teosed nendelt autoritelt, mida on laulnud Obraztsova. Välja olid jäänud Bach, Händel, Mozart.

II voo jõudis 42 ja III planeeritud 15 asemel 20. Ühelt poolt andis see tunnistust kõrgest tasemest, teisalt žürii heatahtlikkusest anda rohkemale arvule noortest võimalus end tõestada orkestri saatel.

Grand prix sai ühehäälselt juba Rimski-Korsakovi konkursil selle saanud imemees Baškiiriast, Ufa kunstide instituudi 22aastane tudeng ning ühtlasi Baškiiria ja Peterburi Maria teatri solist **Ildar Abdrzakov**, kes väljendusvõimsuselt ja hääle ilu poolest ületas kõiki.

Ildar Abdrzakov

Meestest läks esimene koht armeenia päritolu Viini Riigiooperi bassile **Ayk Martirosjanile**, kes oli ka Helsingis aratanud tähelepanu. II koha sai peterburilaste lemmik - väikese lüürilise häälega tenor, samuti 22aastane **Daniil Štoda**.

Naistest võitsid kõrgeimad kohad sopranid Moskva Novaja Operast, kus on üldse palju häid lauljaid: I oma hea ettevalmistuse, samas aga väikese hääle poolest Helsingis II koha saanud ukrainlanna Pasitšnykiga sarnane **Ljubov Petrova**, II 21aastane sopran **Marina Poplavskaja**, ja samuti Moskva Novaja Operas alustanud, 1998. aastast Peterburi Maria teatris töötav metsosopran **Nadežda Serdjuk**. Naistele oli ka 2 III ja IV kohta. Venemaal on praegu väga palju häid naislauljaid. Võimatu on neid ära liigitada.

Kohe pärast III voo viidi ühes Peterburi parimas varieteeteatris läbi šõu-laadne kontsert, mida näidati Venemaa ja ka paljude Euroopa riikide televisioonis. Premeeritud esinesid seal samade aariatena, mida nad paari tunni eest esitasid lõppvoorus koos orkestriga. Pärast nii rasket võistlust laulda kohati isegi paremini - see oli minu jaoks ootamatu. Ka televaatajatelt kogus kõige rohkem häali Ildar Abdrzakov.

Pavlovski Roosas paviljonis viisid Renata Scotto, Fedora Barbieri ja Jelena Obraztsova läbi tunniajalised meistrkursused, mis kanti samuti üle televisioonis.

Lõpuks väärrib märkimist, et Obraztsova on Peterburis erakordselt armastatud isik, publik võtab teda igal pool vastu suure aplausiga. On ka põhjust, sest pärast esinemist maailma kuulsaimatel lavadel (La Scala,

Jelena Obraztsova

Metropolitan, Covent Garden) on tänava suvel 60aastaseks saanud Obraztsova üha rohkem hakanud tähelepanu pöörama oma kodulinnale, kus ta 2-6aastase tüdrukuna elas läbi ka blokaadi. 1996. a avas ta Nevskil oma kultuuritsentri "Peterburi melomaanid", kuhu ta kavatseb pärast remonti kutsuda sõpru kogu maailmast, muuta see suureks loominguiliseks ja pedagoogiliseks keskuseks.

Üles kirjutas
HERBERT VAINU

Muusikaelust Võrus ja Võrumaal

(Algus ML nr 9/1999)

Koorimuusika

Maakonna koorid valmistusid sajandi viimaseks üleriigiliseks laulupeoks, kust ka rohkearvuliselt osa võeti. Võrumaal olid laulupeod Lasval ja Missos, viimases on kohaliku laulupäeva pidamise traditsioon vana ja elujõus tänagi, vahele pole jäetud vist ühtegi aastat.

Lauluharrastuse teelegi on turumajandus veeretanud harjumatu takistusi, mille lahendamisest sõltub paljud. Üks probleemidest - maakonnalinnas asuvas ja linna eelarvel olevas kultuurimajas käivad koorides laulmas mehed-naised valdadest. Kas peaksid vallad aitama kuidagi tekkivaid kulusid katta? Kuidas? Siiski on hea tõdeda, et Võrumaal ei ole viimastel aastatel ükski koor oma tegevust lõpetanud. Loodame, et laulu harrastamine ei muutu sedavõrd kulukaks, et see tuleb, pisar silmas, katki jätta. Võru kooridest sai tänava ehk kõige tõsisema tunnustuse osaliseks segakoor Hilaro Silja Otsari juhatusel, kes üllatas oma kõrge tasemega Tuljaku võistulaulmisel Tartus. Mõned aastad tagasi saadi hakkama koguni opereti "Löbus talupoeg" mahamängimise, -laulmisega.

Aprillis esinesid kultuurimajas Kannel väga menukal koorimuusika päeval 7 kohalikku koori, esindades kõiki 4 kooriliiki. Tore oli näha, et koosseisudelt siiski vananevatele ja vähenevatele kooridele on tulemas järelekasvu.

Võrulased on tänava osa saanud kümnekonna kaugema koori, ka RAMi okteti kontsertidest. Olgu neile kõigile tänuks ühe väikese poisi ütlemine Tallinna Poistekoori esinemise järel: "Mina oskan neid küll ainult kiita. Nad on nii head lauljad. Ja ägedad ka." On üks tubli ringkond inimesi, kes püüab osa saada kõigest, mida Võrus pakutakse - teatrite külalissetendustest, kontsertidest. Ja kui millegipärast minna ei saa, küsitakse ikka teistelt, kas publikut oli, kuidagi piinlik on, kui polnud. Ka koorimuusikal on Võrus oma publik, kindlasti ei puudu endised, praegused lauljad, nende pereliikmed, sõbrad. Meeldiv on näha noori ja lapsigi

publiku hulgas. Siiski tuleb öelda, et kuigi paljudes koolides tegutsevad koorid, on noorte huvi teisi kuulama tulla väike ja paraku tundub, et kool ega kodud ei toeta ega utsita seda huvi. Kontsertide piletid on seni veel olnud sümboolse hinnaga. Rahapuudusest enam näib olevat tahte ja pealehakkamise puudust. Toreda elamuse osaliseks said need noored, kes kuulasid Võrus Kaustise muusikagümnaasiumi või Laitila muusikakooli noorte esinemist, mis sest, et kohale tuldi ehk vastumeelseltki, karmi käsu peale. Kui kodu ei soosi ja kool heas mõttes ei sunni, jääbki noore tee muusika juurde katki.

Rahvamuusika

Maakoha ja väikelinna muusikaelu - see on suuresti taidlus, täis rõõmu isetegemisest, musitseerimisest teiste omasuguste seltsis. Kuna sellest on Muusikalehes ka üsna palju olnud juttu, siis siin lühidalt. Tänavu andis tuge ja innustust laulu- ja tantsupidu. Võrumaa kapellid on arvestataval tasemel, seda kinnitas ka Kandle kapelli hea esinemine Kaustise maailmakuulsal rahvamuusikafestivalil.

Rahvakultuuri suurpidu on juulikuus toimuv Võru folkloorifestival, tänava juba viiendat korda. Esindatud oli 15 maa rahvakunst, sealhulgas ka elav rahvamuusika, sest Võru festivalil ei kasutata fonogramme. Küsitud on, miks te seda teete ja just Võrus, mis on teie peo eripära, miks siia peaks tulema, kas jaksate traditsiooni hoida? Leidsime enda arvates palju argumenteeritud vastuseid, aga kui ajakirjanik ikka pinnis, ütlesime: "Teeme, sest tahame, ja kui Teile ei meeldi, ärge tulge!" Mujalt tulnud märgivad, et me elavat siin Võrumaal veel praegugi vanaviisi ehk siis rahulikult, asjalikult, looduslähedaselt. Et see side esivanemate looduga püsiks, korraldatakse folklooripäevi isegi mudilastele, eestvõtjaks Lea Sikk.

Mitmed vallad (Võru, Misso jt.) on korraldanud oma taidlejate päevi, kus jagatakse tunnustust, ei olda kitsid kiitusega, kuigi esitus võibki ehk olla konarlik.

Noorte lauluharrastust

püütakse üleval hoida "Laulukarusselli" konkursiga, mis niisugusel kujul oli tänava kuuldavasti viimane.

Ka igakevadine omakultuuri-pidu Võru Kultuurikevad, tänava juba kuueteistkümnnes, on Võru kooride ja ansamblite sisustada. (Vt. ka ML nr 8. lk. 19, nr 9. lk.4,6 - toim.)

Võru suvise muusikaelu suursündmusteks

on kujunemas akordionipäevad ja vasepäevad

IV akordionipäevad toimusid 4.-6. juunini, eestvõtjaks Võru Muusikakooli direktor Ilmar Kudu. Osalejaid kogunes 100 üle Eesti, Soomest olid kohal Sibeliuse Akadeemias õppivad Külli Mõls ja Signe Vainu, aga ka Soome üks tublimaid noori mängijaid Teemu Kyllönen Helsingist. Linna baarides, pubides, väljakutel ja Kandle majas anti kokku 16 kontserti, esinesid noored õppurid Harjumaalt, Virumaalt, Põlvast, Tarumaalt ja Võrumaalt, aga ka Võrumaalt pärit Tiit Kalluste. Päevad olid meeleolukad, valitses tore ühtekuuluvustunne. Väikelinna muusikaelule on selliste ürituste mõju vaieldamatult virgutav. Akordion kui rahvapill on armastatud igas eas ja vanuses inimeste poolt, seda näitab ka hea publikuhuvi. Võistu-mängimise võitis tänava Mihkel Tagel Tartu Muusikakoolist.

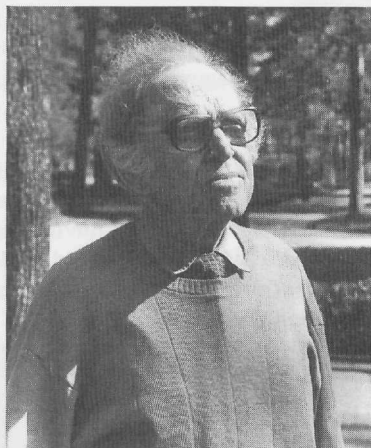
Puhkpillijuht Helmut Kostabi

Võru Vaskpillipäevad toimusid tänava neljandat aastat järjest 10.-15.

augustini kavandatud noorte mängijate suvekursusena, aga ka muusikafestivalina. Lisaks Võrule peetakse puhkpillipäevi ka Põltsamaal. Võru hakkab kujunema just heade mängijate kogunemiskohaks, mis annab üritusele kõrge taseme. Mängijaid õpetasid Aavo Ots, Heiki Kalas, Mart Kivi, Aigar Kostabi, Jaan Randvere, Vambola Krigul, kontsertmeistriks oli Meeli Ots. Päevad olid menud nii osalejate, keda oli ligi 90 kogu Eestist, kui ka kuulajate seas. Head kontserdid toimusid Võru ja Vastseliina kirikus. Esineti mitmel pool linnas. Lõppkontsert Kandles kujunes väga menukaks. värvi lisasid Tallinn Brass ja Jassi Zahharov. Vasepäevadel on aga perspektiivi aastakümneteks.

Meenutagem sedagi, et Võru oma puhkpilliorkester tähistas kevadel ülevaatekontserdiga juba 101. tegevusaastat. Kus veel, kui mitte Võrus tuleb pidada puhkpillimuusikapäevi!

Võru Muusikakoolil on mitu orkestrit ja ansamblit, suvel pakuti linnarahvale rõõmu lehtlakontsertidega, elustades nii vana ilusat traditsiooni mängida muusikat Võru iidse linnapargis Tamula kaldal.

Paul Elken

Võru muusikaelu ja kultuurielu üks tipp-sündmusi tänava oli kahtlemata dirigendi, helilooja, kunstniku ja organisti, linna aukodaniku Paul Elkeni 90. sünnipäeva pidulik tähistamine veebruaris Kandles kogu Võru kultuuri- ja muusikaüldsuse kohalolekul. (Vt. ML nr 3, lk. 8 , nr 10, lk 22 – toim.)

Kerge muusika on ka muusika

Järvemuusikafestivali teisel

päeval esines paljukiidetud ja reklaamitud Chris de Burgh. Lubatud romantilisest õhtust kujunes heade muusikute poolt heal tasemel teostatud rockkontsert. Vanemat publikut ja lapsi lahkus tasahilju, kas päris ära või kaugele rannaliivale järve kaldale, sest helitugevus oli kindlasti palsam rokihuviliste kõrvadele, teistele kurnav. Koos detsembelile kasvuga kadus minu jaoks kahjuks esineja ja publiku vahele tekkima hakanud südamlük suhe. Festivali kolmanda päeva tasuta kontserdil esinesid lauluvõistluse “Kaks takti ette” finalistid ning Ivo Linna, Silvi Vrait, Anne Veski ja Jaak Jürisson. Chris de Burghi soojendajate Koit Toome ja Evelin Samueliga kokku saame Tamula kaldale kokku üsna esindusliku rea Eesti praegushetke artiste. Kontserdielamusena kostus ühe võrulanna suust:”Juba teist aastat samad esinejad ja samad lauludki! Ikka see “Vildist kübar” ja “Päikene paistab ja loodus..”. Üks nooremapoolne meesterahvas leidis, et kahel õhtul Võru pubis “Õlle 17” esinenud muusikud tegid tasemelt ja meeolult palju etemad ülesastumised. Üks neist oli igatahes Võru oma grupp Hetero.

Teistest levimuusikutest põikasid tänava Võru maile Henri Laks, Mait Maltis, Vello Orumets. Tippkontsert selles vallas oli kindlasti Tõnis Mägi “Kaunilt kaua”.

Kubja vastavatud uue lauluväljaku avamispeol esinesid lisaks oma isetegevuslastele Wigla Show seltskond, Vello Orumets ja Voldemar Kuslap. Tunnustussõnadele lisaks kuulsin mitmestki suust, et see osa avakontserdist võinuks olematagi olla, haltuuramaiguliseks olla kiskunud.

Maakonna bändide muusikutele korraldati juulis Sännas ülevaatus-pidu Sült 99. Nii seda asja vist tulebki võtta ... Võru, Tõrva, Pärnu, Põlva ja Tallinna “metalli” viljelevate punktide tarvis korraldati Võrus festival MetalFest.

Siinmail osatakse tunda rõõmu ansambli laulust, maakonna ansamblite ülevaatus toimus aprillis Missos. Ansambli laul pakub nõudlikumale ja parema häälematerjaliga lauljale enam kui koorilaul ja oma emotsionaalsusega ka kuulajale. Võru naisansambel Viisivõru astus üles ka Põlvas esmakordselt korraldatud rahvamuusika töötluste esitamisel - Põlva Folk Festil.

Arvustustest

Muusikaelu üks osa on arvustused, kriitika. Kahjuks on ses osas pilt kesine. Võrus puudub hea arvustaja. Artikleid on ilmunud kohaliku lehe ajakirjanikult Liina Valperilt ja Kandle töötajalt Silvi Jansonsilt, teistelt üksikuid. Keegi ei söanda arvustada nn. professionaalseid muusikuid. Õelda, et meeldis, on vähe ja kui ei meeldinud, kardetakse seda välja öeldes jääda rumalaks, saada külge muusikat mittemõistva diletantliku arvustaja maine.

Muusikaeluga haakub muudki

Tänavu sai Võru Muusikakool uue Estonia klaveri omanikuks, mis soetati pillide ostmiseks mõeldud raha mitme aasta jooksul kokku hoides.

Orelimeistreid Kriiasid teatakse ja mäletatakse. Nende tehtud orelid mängivad Võrumaa kirikutes veel tänagi. Perekondlikku traditsiooni jätkab Hardo Kriisa, kellel on ilus plaan asutada Võru orelimuseum. Oluline samm sellel teel on tänavu juulis loodud sihtasutus Eesti Orelikeskus. Juunikuus sai Hardo Kriisa korda Urvaste kiriku orel, millel musitseeris taaspühitsemise järel Ülle Noormägi Põltsamaalt.

Võrus elav tuntud laulja, bariton Jüri Pürg sai valmis CD “Laulupärg”, millel saab kuulata tema esituses A.Oidi, E.Oja, R.Wagneri, P.Elkeni jt. loomingut. Väikese-tiraažiline CD sai valmis ka Võru Muusikakooli üle Eesti tuntud noorte flöödi ansambli, mille juhendajaks on Heino Vildo ja kontsertmeistriks Lilia Vildo.

Lõpuks ometi sai riigi rahalisel abil uuesti valmis mõned aastad tagasi õnnetult mahapõlenud laululava ja tantsuplats Võru-Kubja mändide all. Usutavasti jaksavad koorid uuel suvel taas koguneda Kubjale maakondlikuks laulupäevaks.

Väikelinna kuulutustetahvlid ei kirenda kuulsate interpretide ega ilusate nimedega festivalide kontsertide afišidest, kuhu lisatud silt “Välja müüdüd”. Ometi sealgi, nagu kirjutasin, toimub üht-teist minu arvates huvitavat.

Hea lugeja, nüüd jääb sinu otsustada, kas muusikal on elu Võrumaal.

Siiri Toomik,

Fr.R.Kreutzvaldi Memoriaalmuuseumi direktor

MUUSIKU ELUTOAS

(Algus ML nr 9/1999)

Musta- ja Lasnamäe asemel Tõnismäele

Konservatooriumi lõpetanud **T. Loitme** suunati tööle 44. keskkooli.

"Seal oli juba kaks telliskivi üksteise otsa laotud! Kui enne Läänemaale sugulaste juurde puhkama sõitmist direktorile helistasin, oli too vaimustuses: "Oh kui tore, Teid me just ootasime - trepid on vaja paika panna, aknaraamid üles tõsta... Kus te praegu olete?" Kui teatasin rahulikult, et telefoniputkas ja sõidan kohe maale, sattus ta raevu. Ent vahetult enne õppetöö algust teatati mulle, et olen määratud hoopis Lasnamäele 16. keskkooli. Sinna kästi kaasa võtta porikalossid! Tegelikult sai minust 7. keskkooli õpetaja. Olin seal juba mõnda aega andnud klaveritunde. Eks direktoril O. Raadikul oli üksjagu vaeva minu vabaks rääkimisega, ministeeriumis peeti suunamist ju ülitähtsaks asjaks. See oli ilus "metsiku nooruse" aeg, moodustasin õpilastega toredate ühise pere!"

Ootoot, nii väga noor Sa ju enam ei olnud, avaldan kahtlust ja mul tuleb "matemaatiliste vahendite" abil seada jalule fakt, et Tiia oli oma kasvandikest keskeltläbi 15 aastat vanem.

"Noh ja mis siis! Kas see on Sinu arvates nii suur vahe? Ma kaalusin siis 46 kilo! Me tegime koos imesid. Järvela tuli kord kuulama ja pahandas: "Kas Sa ei tea, et alustada tuleb kahe-, mitte tüheksahäälestest laulmisest?!" Aga nad ju juba laulsid ja võitsid konkursi. Olime nagu perekond, käisime üksteisel külas. Töötasin siis Kodaly-süsteemis, mis väga meeldis Heino Kaljustele. Eks ta mind seetõttu ennast konservatooriumi asendama-abistama kutsuski."

Sul oli 7. keskkoolist äratulemisega üksjagu probleeme.

"Oh jah, nad koostasid ju niisuguse ahastava kirja: "Soovime, et meid õpetaks T. Loitme ja kedagi teist me tema asemele ei taha," kuhu kogu kool alla kirjutas! Ma siis ei läinudki kohe ära, alles aasta hiljem..."

Järgnenud konservatooriumiperioodi kohta on Tiial kindel ja karm seisukoht, ega ta oleks muidu

katkestanud tollal nii ihaldatud kõrgkoolistaaži ja tulnud tagasi 7. keskkooli...

"...alustama taas nullpunktist... Mind hämmastas, et konsis uusi, värsked ideid kuidagi omaks ei võetud; isegi minu silmis progressiivselt häälestatud A. Ratasseppe jäi vana külge kinni; noored, vinged mehed ei pääsenud selles "sussus mädakolde" üldse lõõgile.

Ka mina püüdsin viia sisse mõningaid uuendusi. Praktilise koolitööga kursisoliijana sain aru, et enamuse õpituga pole noortel oma tulevastel töökohtadel midagi peale hakata. Näiteks anti dirigeerimiseks ooperiaariaid ja avamänge, üks üliõpilane vehkis J. Tungla klassis "Ruslani ja Ljudmillat" nii et sapsud märjad ja prillid ninal viltu, aga 2-häälsel laulu poleks ta ilmselt mõistnud õpetada. Siis oli 100 miljonit ainet: trompetitunnist joosti flööditundi, sealt kontrabassitundi, aga ühtki pilli ei osatud niikuinii mängida! Ja polnud vajagi!

Meenutan vaimustusega oma lühiaegset stažeerimist Moskva Konservatooriumis, koorijuhtimist Sokolovi, analüüsi Lavrentjevi juures. Kuidas seal õpiti! Kell 6 tõusime, õhtuni tudeerisime, vahepeal jõime külma vett ja sõime mis kätte juhtus. Lenini raamatukogust vedasime hunnikute viisi materjali ja aina õppisime. Vaat see oli alles teadasaamise aeg! Aga meil siin pani Ernesaks mind "pealikuks", ise käis rahu kaitsmas ja kontserte andmas. Nii ma seal istusin ja kui eksamile läksime, piilus Ernesaks häbelikult kahe sõrme vahelt meie "isetegevust". Aga me jälgisime kõiki ta kontserte ja käisime sünnipäevadel Oru tänaval. Nendes käikudes oli midagi tähtsat ja erilist."

Kuigi Sa töötad tänini Inglise kolledžis lauluõpetajana...

Oh, lauluõpetamisega on sel vähe ühist! Mul on väga vinge muusikaklass, kuulame maailmatasemel muusikat, nautides seda nii, et maja väriseb. Peale selle eksisteerivad ikka veel mu kammerkoor, poistekoor, tüdrukute koor. Õpin praegu Prantsuse

Kultuurikeskuses prantsuse keelt, et saaks selleski keeles laulda.

...kuulud ikkagi ihu ja hingega Ellerheinale. Kuidas Sa seal alustasid?

Eks Kaljuste nägi, et olen tubli ja kutsus. Tingimuseks tuli olla vaba ja vallaline, ilma 10 lapseta! - st alati saadaval kui vaja. Muidugi olin siis juba abielus, aga Endelgi leidis koha Ellerheina juures, hakkas andma harmooniatunde, õpetas kitarr ja kui hangiti Kodaly pillid, siis neidki.

Mis nipiga Sa paned oma tüdrukud nii hästi laulma?

Elementaarne on noodist laulmine, õpetame neile teoreetilisi aineid tegelikult rohkemgi kui muusikakoolides, seal ju ei osata noodist laulda. Muide, ka Inglise Kolledži koorid laulavad noodist. Siin peitub aga üks katastroof - need hordid, kes sealt ja Ellerheinast aasta-aastalt lahkuvad, ei suuda jätkata üheski täiskasvanute kooris; nad ei taha leppida kasinaid praktilisi oskusi omavate, häälepartiisid tuimalt pähe taguvate koorijuhtidega, nad loobuvad ja elavad edasi kunagi olnud unistuste ja mälestuste najal.

Noodistlaulmise oskus on ju vaid eeldus kiireks repertuaariomandamiseks, aga kuidas te lihvite oma lauludest selliseid ainulaadseid pärle, mis äratavad kõikjal maailmas tähelepanu?

"See tuleb käisest, lobedalt, ilma vaeva nägemata, mängides. Iga laulu

peab lahti mõtestama, tunnetama helilooja salajasemaidki mõtteid ja need ellu viima.”

See lihtne retseptike on toonud T. Loitmele esimesi kohti võistluses kümnete meesdirigentidega ja sageli on Ellerhein napsanud preemiaid just kohustusliku laulu interpreteerimise eest. Ma ei saa aga jätta urgitemata sügisese uue kontingendi liitmise mehhanismis.

“Ega me uustulnukatega suurt arvesta, töö läheb käima endistega. Uusi hakkame järele upitama - ühed on upitavad, teised lendavad uppi...”

Tõusva päikese maal ja mujal

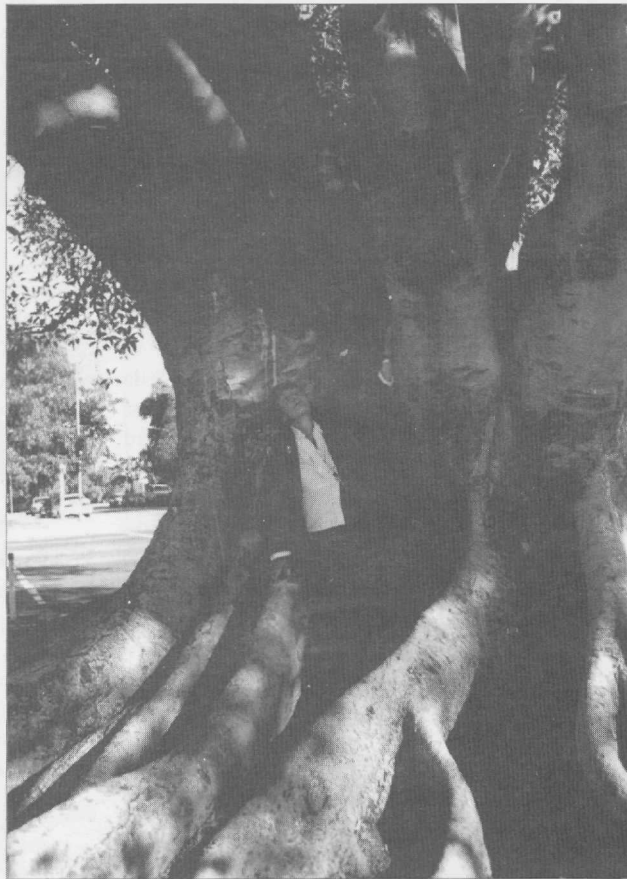
“Jaapan oli meile eriline seiklus, lisaks konkursile andsime üle 20 kontserdi Hokkaidost Tokioni. Kuna keegi ei lasknud end ajavahest häirida, ei minestanud ega vankunudki laval, kuststi koor lähiajal tagasi.

Tegelikult oli meil ajavahest, kuumusest, erinevatest arusaamadest ja muust tingitud õige kummaline enesetunne; kontsertide õnnestumist sellises “tulnuka” seisundis võib pidada tõeliseks saavutuseks.

Teatavasti ei jäänud konkursilinnast Takarazukast pärast maavärinat suurt midagi alles. Jaapanist tuli meile faks - konkurss jääb ära, sest seda linna pole enam olemas. Aga mõne kuu pärast teatas uus faks, et linn on jälle olemas ja konkurss toimub! Vapustavad vaatepildid tänavat lõhestavatest ja maju mööda üles jooksvatest pragudest andsid teada sündmuste õudusest, aga ometi ei lähe sealt ära ükski elanik, linn ehitatakse üles täpselt endisel kujul ja jäädakse rahulikult ootama... järgmist katastroofi.

Itaaliasse jõudsime läbi liitside maantee - milline vaatepilt: kahel pool teed sadade mulattide tagumikud nagu kreeka pähkliid reas. Meie süütud tüdrukud ei taibanudki, mis asjad need

on! Muidugi ei saanud me ööbida Eesti firma soovitatud kämpingus *Road of Prostitutes*’il, kus kõik kohad täis mustlasi, kitarre ja viinapudeleid. Sõitsime siis joonelt Rooma välja ja saime öömaja ühe kloostri kiriklikus hotellis. Oleme nende kohtade vaimususest, vaikusest, teistmoodi olemisest ja muusikavaimustusest alati võlutud.

Üks Austraalia imestamisobjektidest

Roomas oli 40-50° kuumust. Kelle jalanõudel polnud nahktaldu, sulasid need asfaldi külge kinni! Peetri katedraalis andsime esimese tõsise kontserdi suure altari ees. Itaallaste kummipaelana venivat ajamõistet saime tunda isegi katoliku kiriku ülikute juures: nad hilinesid kohtumisele 40 minutit! Enne missa algust ei teadnudki me täpselt, mida ja kunas laulda, ent seda küll, et Ave Maria ei tohi kesta üle 1,5 minuti. Hm, küsisin, kas laulame Holsti Ave Mariat 6 korda kiiremini? Tuli muidugi teha lühemalt, aga teadlikud turistid pahandasid kärpe pärast. Veneetsias ei jäänudki muud üle, kui laulda lugu õues sammaste taga terviklikult, pääsedes kiriku politsei käest vaid “hullunud rahvamassi” abiga.

“Laulu pakkumisega” tuli üldse olla ettevaatlik, sest näiteks laevadelt pole ju kuhugi põgeneda! Ometi pääsesime laulmise abil mõnestki keerulisest situatsioonist, näiteks Veneetsia turul, kui maske äraostmise asemel ainult pildistamiseks ette seadsime...”

Tänaseks kaugeltki mitte “värskeim”, küll aga eksootilisim ja kaugeim Ellerheina reisidest toimus 15.-29. juulini Austraaliasse. Sydney rahvusvahelisele kooride festivalile kutsutud Ellerheinale võimaldati esinemisi ka Melbourne’is ja Adelaide’is. Kohalike eestlaste ajalehed Meie Kodu ja Virgats olid varmad kirjeldama südamlikke kohtumisi saadikutega isamaalt. Noorte häälte kauni, puhta kõla ja selge diktsiooni kiitmise kõrval tõsteti esile “pesamuna”, 11aastase Kati Builo soleerimine ja muidugi T.-E. Loitme suurepärase dirigeerimine ning sooja, kodust õhkkonda loovad humoorikad vahe-märkused.

T.-E. Loitme reisirjargsetest meenutuskildudest on tunda uue kontserdireisi ärevust, Ellerheina ootas siis juba Riia.

“Esimene kutse tuli kümme aastat tagasi Adelaide’i lastekoori dirigendilt Colin Curtiselt Heino Kaljuste nimele, mõni aeg hiljem Tõnu Kaljustele, siis juba minule. Nüüd me siis lõpuks sõitsime Adelaide’i üle Sydney festivali, mis liitis ühte Hiina, Taivani, Taani, Korea ja teiste riikide laulud ja mõtlemisviisi. Festivali peadirigent osutus olevaks Takarazuka konkursi ‘95 žürii liige. Ta teatas kõigile meie tookordsest Grand Prix’st ja meie tüdrukud, kes pole iialgi käinud Jaapanis, kummardusid pidulikult...”

Kogu Sydney ooperimaja oli noorte käsutuses, väiksemates saalides toimusid meistrkursused, kus olime koos Taani kooriga. Kui muusikakeel ei valmista meile mingeid raskusi, siis taani keel nõudis vaeva ja ajas naerma.

Persoon

"Vabad" austraallased aga räägivad inglise keelt nii, nagu seda kirjutatakse. Ristisime selle känguru keeleks ja seegi vajab harjumist.

Tulime proovi otse lennujaamast, peotäis uusi noote näpu vahel, kuid silmi ei suutnud keegi lahti hoida, olime ikka veel "pilves". Ja jälle, nagu kunagi Kanadas, tuli laulda "magades"...

Hotellis ootas meid Eesti aukonsul Austraalias dr Malle Tohver. Öhtul olime tal kümnekesi külas ja nägime taskulambi valguses ähvardavalt mühisevat "vaikset" ookeani. Mina jõudsin jalgupidi "ujuda" ja sain kõha - mida oligi karta, sest Austraalias võimutses parasjagu talv. Euroopast sissetoodud puud olid raagus, aga kohalikud mitte! Muide, viisime kaasa päikesepaiste ja 19° sooja - enne meid oli seal vilu ja vihmane.

Sydney Eesti Majja kogunes rahvas aegsasti, kontsert kulges südamlikus õhkkonnas, laulsime kiriku- ja rahvalaule. Öhtul ootas meid sõit vanal võimsal rataslaeval mööda Sydney lahte. Linn oli tuledemeres, kuu

kummuli taevas ja koorid laulmas lahkumislaule.

12tunnine bussisõit viis meid Melbourne'i, mis on nagu šokolaaditahvel keset rohelisti parke. Meile organiseeriti eesti giid, ometi kirjutas S. Jõgi Meie Kodus: "Peen värk, kellelgi pole seni pähe tulnud endale eestikeelset giidi nõuda!"

23. juuli öhtul toimus kontsert Melbourne'i väga suures Eesti Majas, mis oli jälle pilgeni rahvast täis. Laulud leiti olevat rasked, kuid huvitavad.

Adelaide'i sõitsime läbi lagedate eukalüptiväljade. Papagoide ja kakaduude rõkkavate kraaksatuste saatel jagati meid austraallaste peredesse. Austraalia talve saime muide kõige rohkem tunda just kodudes - magamistoad olid meie mõistes jääkapid, see-eest pakkusid söögid känguru-, emu- ja krokodillilihast tõelist põnevust.

Omamoodi huvitav oli osaleda suurel lauluöhtul St. Petersi katedraalis, kus õpetati kogudusi asjajailmunud koraaliraamatu varal laulma kõvasti, julgelt ja ilmekalt.

Meie soliidseim esinemine toimus C. Curtise suurepärasel korraldusel Christ Churchis. Kohal oli ka TV, nägime end juba samal öhtul teleekraanilt. Järgmisel päeval laulsime veel St. Petersi ja Marryatville'i eratütartekoolides väga suure auditooriumi ees."

Mil moel tasute oma reiseid kohati tohutud kulud, Austraalias teatavasti ümmargune miljon?

Mul on Jumalast antud läbilõõmiskavalus - leian ikka mingi võimaluse, et asja lõpuni viia ja ellu jääda. Bussiga reisimine polegi nii kallis; kontsertidega koguneb aja jooksul ikka mingi summa, lapsed tasuvad osa, sponsorid aitavad ja pealegi me enamasti võidame ja saame selle eest raha.

I koha pälvinu võetakse kõikjal õlgadele, kantakse võidumarsi saatel ringi ja kullatakse üle. II koht ei maksa aga midagi, oled vaba, bussid seisavad ees ja kao!

Seega oli VI koht Eurovisioonil mitte mingi "võit", vaid täielik häving?

Muidugi! Itaalia ja Hispaania koorikonkurssidel taheti ilmselgelt näha higi ja verd...

Või meeletut annet?

Ega eestlasel nii väga meeletut annet olegi, pigem oskame loomulikult musitseerida, olla vabad ja ühtsed.

Kauaks jääd Ellerheinaga?

Seniks kui enam ei viitsi.

Ja kes tuleb Sinu asemele?

Mis see minu asi on? Ega nad hukka lähe, keegi hakkab neid niikuinii õpetama.

Agas see pole enam sama Ellerhein.

Ei oska mõistatada, milliseks ta saab. Võib-olla Iisraeli või Ameerika või Rootsi Ellerheinaks. Minu õpetust ju teised dirigendid omaks ei võta, nemad käivad oma rada.

Elutoas istus juunis ja augustis INES RANNAP

Tiia-Ester Loitme ja tema kallis Ellerhein

VÄIKE ÜLESANNE MUUSIKALEHE LUGEJATELE

Meie väljaannet (indeks 69865 ajakirjade rubriigis) võite tellida 2000. aastaks Eesti Posti kaudu 15. detsembrini, toimetuse kaudu järgmise kuu 10. päevani - nii ka edaspidi.

Aastatellimus 95, poolaastaks 50, kvartaliks 27 EEK. Üksiknumber 9 EEK. Tellimisel muudeks täht-

aegadeks lisandub üksiknumbri hind. Näiteks 8 kuuks: 50+2x9=68 EEK.

Arvutage välja, milline variant on Teile kõige soodsam!

Pealegi kavatses toimetuse uue aasta jooksul soodsalt finantsolukorra puhul suurendada lehekülgede arvu ja hakata osaliselt kasutama värvifotodid

SERGEI NAKARJAKOV: "MA OLEN LEIDNUD OMA PILLI."

Augustis esines kahel kontserdil Eestis - Tallinnas ja Põltsamaal - kõikvõimalikul moel ülistatud trompetist Sergei Nakarjakov. Orkestrit juhatanud maestro Eri Klas lisas veel ühe iseloomustuse: "See on lihtsalt ime: hiigeltalent ja seejuures ebatavaliselt tagasihoidlik."

Sergei Nakarjakov koos Eri Klasiga Põltsamaal
Malle Elveti foto

Meie vestlus toimus pärast esimest kontserti Tallinnas, algas Nakarjakovi iseloomustusega mõlemale.

Atmosfäär oli kontserdil meeldiv. Publik võttis väga-väga soojalt vastu. Kontserdisaal on suurepärane, akustika hea. Ning Tallinn on vapustavalt ilus linn.

Te olete ju viibinud paljudes linnades.

Tõepoolest. Aga Tallinnale on omane midagi tabamatut, mida mujal pole.

Kus Teil meeldib kõige enam esineda? Milline publik Teid innustab?

Esmajoones Euroopa publik. Ja Ameerika oma ka. Nad ei häbene oma tundeid näidata. Jaapanlastega on lugu teine: nad just nagu kardavad plaksutada, aga pärast kontserti tuleb pool saali võtma autogrammi.

Aga kodumaal, Venemaal? Kas sinna ei kisu?

Venemaal esinen ma viimasel ajal vähe. Aastat poolteist tagasi mängisin Gorkis ja Peterburis. Publik võttis hästi vastu. Aga oli ka midagi armukadeduse taolist, eriti stinnilinna puhkpillimängijate-kolleeptide hulgas.

Seda on vist õigem nimetada kadeduseks.

Võib-olla tõesti. Kuigi ma ei mängi tavaliselt traditsioonilist trompeti-repertuaari, vaid teiste pillide jaoks

Sergei Nakarjakov sündis 10. mail 1977 Gorkis (nüüd Nižni Novgorod) muusikute perekonnas. Õppis Gorki 8. muusikakoolis L. V. Špungina klaveriklassis. Pärast autoavariid 1986. a hakkas õppima trompetit oma pianistist, omal ajal trompetistikaarjäärast unistanud isa Mihhaili juures. On seejärel viibinud kogu aeg koos isaga, kes on tema jaoks arranžeerinud paljud algselt teistele pillidele kirjutatud muusikapalad ning on saanud teda kõikidel välisturneedel.

1991. a sõitis Serge Nakarjakov koos vanematega Iisraeli. 1993 aastast elab Prantsusmaal. On esinenud paljudes Euroopa maades, Jaapanis, USAs, rohkesti stuudiotes plaadistanud. On osalenud paljudel festivalidel, muuhulgas Salzburgis ja Šlesvig-Holsteimis.

Eestis astus üles esmakordselt. Andmed saadud vestluses Sergei ja Mihhail Nakarjakoviga.

kirjutatud ja minu isa poolt trompetile transkribeeritud.

Kas Teile ei piisa originaalselt trompetile kirjutatud repertuaarist?

Ma tahan mängida mulle meeldivat muusikat. Minu arvates ei kaota see originaaliga võrreldes midagi, ainult täiendab trompeti repertuaari.

Kui tähtis on Teile kontakt publikuga?

Väga tähtis. Kui tunned, et publik sind mõistab ja toetab, annab see innustust.

Aga Te ju ka lindistate palju. Sel juhul pole saali hingust?

Ent on kontakt orkestriga, dirigendiga. Kui duo trompet-klaver, aga ma esinen sageli nii esmajoones oma õe Zenja Kislinaga, siis ka partneriga. Ent loomulikult ei asenda see täielikult kontakti publikuga.

Kas tunnete ka pärast nii paljusid esinemisi kontserdi eel ärevust?

Sellele küsimusele vastan ma viimasel ajal nii: kui oled hästi ette valmistanud, pole põhjust närveerida. Aga enne kontserti on siiski mingi eriline tunne, millele ei oska nime anda. Umbes nagu pärast tassi kõva kohvi joomist. See on pigem stiinul kui ärevus.

Kas mäletate oma esimest esinemist kontserdil?

9,5aastaselt mängisin Gorki filharmoonias Fibichi "Poeemi" ja Tšaikovski "Napoli tantsu", aasta hiljem aga juba Artunjani Kontserti trompetile ja orkestrile.

Kas on õige, et Teil on ühe plaadifirmaga sõlmitud eluaegne leping?

Ei. Kui ma olin 14aastane, sõlmis mu isa - olin siis alles alaealine - 5aastase lepingu plaadifirmaga Teldec Classic International. Firma soovis lepingut pikendada ja nüüd jookseb teine tähtaeg. On juba olemas 6 plaati, novembri lõpul tuleb seitsmes.

Teie edusammud loovad mulje, et Teile tuleb kõik kergelt kätte.

Midagi ei "tule taevast". On vaja harjutada. Kuigi ma ei tee seda just väga palju. Tavaliselt 1,5 tundi hommikul ja 1,5 tundi õhtul. Plaadistamise eel aga 4-5 tundi ühe vaheajaga. Ja loomulikult täie innuga.

Mul on raske ette kujutada, et trompetit - erinevalt näiteks klarnetist - võib mängida 5-6 tundi ööpäevas.

On mõned niisugused "väljapaistvad" tudengid (naerab). Aga ma ei usu, et neil on sellest kasu. Pigem võib nii minna hulluks. Ka klaveri puhul. Ma alustasin ju sellest. Ema, kes oli kunagi taidlusorkestris mänginud viiulit ja orienteerub hästi muusikas, istus kõrval ning sundis aina mängima. Ma panin vastu nii palju, kui ma suutsin. Ma ei sobi klaverile, kuigi jumaldan seda pilli - armastan teda kuulata. Ent ise mängida - milleks muusikat ära rikkuda.

Aga mulle meeldib mängida koos klaveriga. Iialgi ei lähe meelest koosesinemised selliste väljapaistvate kunstnikega, nagu Marta Argerich ja Tatjana Nikolajeva, kellega mängisin koos laeval Vahemere festivalil *Music Festival and Sea*. Plaanisime koos Moskvas plaadistada. Aga see jäi tema viimaseks esinemiseks. Praegu, nagu ütlesin, mängin palju koos oma pianistist õega. Ta on lõpetanud Moskva konservatooriumi Vera Gornostajeva juures. Anname koos palju kontserte Euroopas ja ka Jaapanis.

Tean, et Te jõudsite trompeti juurde olukorrast - autoavariist tingitult.

Osaliselt. Mulle on trompet ikka

Naissoolotrompetist endast ja oma mängust

1971. a sündinud Kelly Parkes kasvas ja lõpetas kooli Canberras, õppis vahepeal Ameerika Ühendriikides, mängib solistina trompetit Sydney sümfoonia-orkestris ning ühtlasi õpetab seda pilli, on kirjutanud ka teadustöö trompetiõpetusest Austraalias.

Iseendast

Minu perekond on elanud Austraalias mitu põlvkonda, kuid muusikaga pole tegelnud, välja arvatud minu isa, kes on naljaviluks mänginud trummi ning kellelt me oleme omandanud rütmitunnetuse. Alles minu vanem õde Donna asus pasunat puhuma ja mängib praegu orkestris. Minule hakkas 8-aastaselt

meeldima see kuldset värvi instrument, mis pealegi tegi kooliansamblis kõige kõvemat häält. Juba 13-aastasena mängisin ma esmakordselt solistina Canberra City Bandis ja aasta hiljem osalesin selle koosseisus turneel Jaapanis.

Naine soolotrompetistina

Soolotrompetisti roll on võrdne nii naiste kui ka meeste jaoks. Mõni aastakümmend tagasi oli veel kujuteldamatu, et naised mängivad orkestriski puhkpilli. Aga ajad muutuvad. Praegu mängivad Canberras nii koolis kui ka konservatooriumis paljud tüdrukud trompetit ja ma olen rõõmus, et võin neile oma eeskujuga näidata, et naisterahvas võib olla ka soolotrompetist.

On trompet maskuliinne või feminiinne pill?

Ma arvan, et interpreet, olgu ta mees või naine, on üldiselt kõlavärvidest ja esituskriteeriumitest teadlik ning oleks

ebaõige anda kummalegi soole interpreteerimiskunsti eesõigust. Ma arvan aga ka, et mehelikkus ja naiselikkus on muusikalise keele integreerunud koostisosad ja muusiku kohustus on kuulajaile neid nüansse tutvustada, nii palju kui lubavad ta võimed. Mehed ja naised peavad võrdselt töötama, et olla suutelised vastassoo muusikategemise erijooni tabama ja neid kuulajateni tooma. Siis ei kahjustata muusikateose bipolaarsuse tasakaalu.

Sel põhjusel ei diferentseeri ma õpetamisel õpilasi sugude järgi ja arvan, et tähtsaim on iga õpilast panna töötama oma nõrkade külgede likvideerimiseks. Ning seejuures püüan ma neis arendada varakult välja iseseisvust, et nad oleksid ellu astudes võimelised kohe ise toime tulema. See käib nii noormeeste kui ka tütarlaste kohta.

Ajakirjast *Brass-Bulletin* 1999-3 (kvartal) lühendatult tõlkinud
Herbert Vainu

Vestlus Neeme Järviga EMA uue hoone avamisel

moodustab 15. oktoobril Virumaa Teatajas avaldatud EMA XIV lennu vilistlase Anne Peaske pikema artikli olulise osa.

Avamispäeval trepil šampanjat juues küsis artikli autor Neeme Järvilt, kas eesti muusika ja muusikud on uut EMA väärt.

Vastus: "Kohe väga väärt. Rohkem kui paljud muud muusikud mujal, kus ollakse harjunud mugavustega. Mul on praegu päris hea meel, et ehitus algul venis, sest ehituse kvaliteet tõuseb iga aastaga. Oleks kohe ropesti valmis tehtud,

poleks nii hea saanud. Eesti muusikat ei tohi alavääristada, tal on väga kindel koht maailmas.

Näe – siin see Rannap on. Tegeleb sellega, millega ta ei peaks tegelema. Tassib oma klavereid edasi-tagasi, aga tegelikult on jube hea helilooja. See on üks eesti muusika nuhtlus, et ei saada veel rahaasjadega hakkama. Peab muudkui elamisvõimalusi otsima. Aga Eesti on andekaid muusikainimesi täis."

N. Järvi ennustab ka, et EMA-sse tullakse mujaltki õppima, sest tase on siin kõrge. Ise hakkab ta õpetama suviti Pärnus.

meeldinud. Hakkasin suurel määral mängima Timofei Dokšutseri mõjul. Tema plaad Bach'i prelüüdidega vapustas mind. Praegugi olen selle geniaalse muusiku mõju all.

Millised pillid Teile veel meeldivad?

Tšello tema kõla poolest. Ja inimhääli. Sellepärast mängin ma palju arranžeringuid tšello- ja vokaalpartituurist. Mul on isegi CD arranžeeritud vokaalmuusikast. Aga on arranžeringuid ka viiulile, fagotile ja teistele pillidele kirjutatud muusikast.

Ma olen kuskilt muusikaajakirjast lugenud, et Vladimir Spivakov, kuulanud Teid, kinkis Teile trompeti. Millal see oli?

1990. aastal, kui ta kutsus mind oma festivalile Prantsusmaale. Ja see oli mulle väga tähtis. Omal ajal mängisime me temaga koos üsna sageli Venemaal, Prantsusmaal.

Kui tihti annate Te kontserte?

Täpset arvu on raske öelda. See sõltub

mu mänedžerist ja minu enda tahtmistest. Mõnikord ei esine ma kaks kuud järjest, õpin uut repertuaari, puhkan. Mõnikord esinen vaheajata.

Mida Te peate esinemisel peamiseks?

Emotsioonide publikuni viimist. Sealjuures on see mulle endale suur nauding.

Kas Teil on ka mingid hobid?

Ma mängin mõnikord kompuutrimängu. Ei, ei, ma ei ole üldse tõsine inimene. Selle "haiguse" sain ma Gil Shahamilt, suurepäraselt Ameerika viiuldajalt.

Aga kuidas Te suhtute džässiga? Trompetile on ju palju head džässmuusikat.

Maailmas on nii palju vapustavalt häid džässmuusikuid. Vaevalt suudan ma sinna midagi uut juurde anda. Mul pole selleks annet. Mul on suur džässikollektsioon. Ma jumaldan džässit, ta annab mulle mingit

erilist energiat. Kuid praegu olen ma ise otsustanud tegelda vaid klassikalise muusikaga.

Te elate juba aastaid Prantsusmaal. On Teil seal palju hingesugulasi?

Mul on seal sõbratar ja sellega ring lõpebki. Aga mul on väga palju tuttavaid kogu maailmas.

Kas sõbratar on prantslanna?

On küll. Aga ta räägib ka suurepäraselt vene keelt.

Aga kas Te ise räägite prantsuse keelt?

Räägin. Ja loomulikult ka inglise keelt.

Kellena Te end Prantsusmaal tunnete?

Eelkõige muusikuna.

Kas võib ka öelda maailmakodanikuna.

Võib küll.

Vestluskaaslaseks oli
TATJANA UNANOVA

Kanged naised

MALLE MÄGI -

laulja,
pianist,
helilooja ja
maalikunstnik

Marie Magdalene Suurman (kunstnikunimi Malle Mägi) sündis 28. novembril 1904 Võrumaal Räpina vallas Võu külas taluperemehe Hendrik Suurmani tütrena. Kunstniku isa küüditati aastal 1941 (monument Räpinas). Ema Leontine Kirostok oli rahvalaulude koguja ja luuletaja. Ta saatis Jakob Hurdale ligi 50 rahvalaulu ja ta enda luulet on mainitud teoses "Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Monumenta Estoniae Antiquae I".

Malle Mägi lõpetas Tallinna Riikliku Konservatooriumi helikunstniku diplomiga klaveri 1939 (prof. Artur Lemba klassis) ja laulu alal 1942 (Hellat-Lemba klassis). Oma M.A. (Master of Arts) saavutas M. Mägi Eastern Michigani Ülikoolis 1970 muusika ja maalikunsti alal ja Ph. DC (filosoofia doktori kraadi) *Florida State Christian College*'is 1972 (praegu seda kooli ei eksisteeri, kuuldavasti ühines ühe teise kooliga). Tema väitekirja teema oli "Eesti rahvaviiside tonaalne ja vormiline struktuur ja selle suhe algupärasesse teksti".

M. M. töötas Tallinna Töölisteatri 1936-44 repetiitori ja orkestrandina (klaver). Samaaegselt esines lauludega arvukaid kordi Riigi Ringhäälingu muusikalistes saadetes.

Saksamaal elades 1945-1950 esines Malle Mägi paljudes eri linnades,

Kanadasse jõudes töötas organistina Torontos Raiduri kirikus aastani 1954. 1956. a. esines lauludega Toronto televisioonis.

Helikunstnik on andnud New Yorgis *Carnegie Recital Hall*is kolm kontserti, esinedes lauludega 1951, 1956 ja 1976. 1951-1959 oli ta lauluõpetajaks Mount Vernoni muusikakoolis New Yorgi osariigis. Järgnes kontserdimatk klaverisaatjana läbi Põhja-Ameerika lätlastest ooperilauljatele Janis Niedrale (bass) ja Alfred Porinsile (tenor) 1958 ning Heinz Riivaldile 1960. ja 1981. a.

1956-1964 oli Malle Mägi New Yorgi Vene teatri näitlejanna, laulja ja tantsjatori Pauline Achmatova klaverisaatjaks. 1979 esines M. M. klaverikontsertidega Alaskal, 1983 Stockholmis, 1984 Baselis ja Buenos Aireses, 1988 New Yorgis *Merkin Hallis* ja samal aastal jällegi klaverisoolodega *Paragon Cable Manhattani* televisioonisaadetes.

1996, juba 92-aastasena andis ta klaverikontserdi ÜRO peakorteris New Yorgis. Ta on üles astunud Austraalias ja Kaplinnas Aafrikas.

1992, 93 ja 94 külastas helikunstnik Eestit, andes kontserte nii Tallinnas kui ka oma sünnikohas Räpinas; 1993 esines Moskvas Eesti saatkonnas.

Läbi aastate on M. M. esinenud arvuüldi New Yorgi Eesti Majas nii naisklubi õhtutel kui seeniorite kokkutulekuil.

Tal on ka heliplaate: 1) "Malle Mägi Sings Estonian and International songs and arias" (RCA Cust. Div.); 2) "Malle Mägi - Estonian Pianist plays Estonian Contemporary Piano Music" (True Tone Rec. Div.); 3) "Malle Mägi - Songs of Faith" (Lee Myles Assoc).

Malle Mägi on komponeerinud ligi 60 helitööd häälele, klaverile ja orkestrile. Neist tähelepanuväärseimad on "Nordland" - rapsoodiline fantaasia klaverile ja sümfooniaorkestrile, "Grand Canyon" ja "Fantasia" klaverile, "Kolm rumeenia laulu" ja "Kuus hiina laulu" häälele.

Malle Mägi pole lasknud kaduma minna ka oma teist talenti. Ta on maalinud üle 300 õlimaali. Üks tema maalidest "John the Drummer" kingiti USA 200. a juubeli puhul president G. R. Fordile. (Pildil olev trummimängija John Schallbrick oli üks esimesi eestlasi, kes tuli Ameerikasse 1654.) Maal ripub nüüd Fordi raamatukogus Ann Arboris Michigani osariigis.

Malle talent ei lõpe veel sellega. Ta kõneleb eesti, saksa, vene, inglise ja prantsuse keelt.

M. M. on neli korda pruudina altari ees seisnud. Esimene mees oli Johannes Mägi, abielu lõppes lahutusega. Järgnesid Julius Schwartz ja Nicolai von Schultz, kes varisesid maamulda. Ja lõpuks Oskar Koor, kellest kunstnik laskis end lahutada.

Organisatsiooniliselt kuulub M. Mägi *ASCAP*'i (*American Society of Composers, Authors and Publishers*), Eesti Helikunsti Keskusse (EHK), Corp. Fidentiasse, Alpha Psi Omegasse Floridas, Eesti Teaduste Ühingusse Ameerikas ja New Yorgi Naisklubisse.

Talutütar Malle Mägi on terve elu külvanud head seemet ja võib nüüd uhkuse ja rahuldustundega tagasi vaadata saagile - oma saavutustele ja elutööle.

Soovime juubilarile veel palju helgeid aastaid.

Eha McDonnell
New York

Rahul elatud eluga

Nädaline avaldas 2. oktoobril intervjuu kauaaegselt Juuru rahvamaja juhatajalt Ellen Hõbemägil seoses tema 75. sünnipäevaga.

Muusikaarmastuse on ta pärinud oma isalt, kes oli Vabadussõjas sõjaväeorkestri pillimees ning hiljem juhatas taluperemehe töö kõrval Juuru puhkpilliorkestrit. Ellen õppis sõja järel teatriinstituudis koos Kaljo Kiisa, Leida Laiuse ja Grigori Kromonoviga. Suunati siis tööle Saaremaale, kus juhendas muusika- ja karakterantsu ringe, andis koolis 40 tundi nädalas. Tema õpilane oli ka Heli Lääts.

1959. aastast töötas kodumail Juuru rahvamaja juhatajana, moodustas 15 isetegevusringi, mida juhatasid inimesed puhtast armastusest, tasu ei saanud. "Ise juhendasin muusika- ja tantsuringe. Ma lausa elasin rahvamajas. Viis esimest aastat ei võtnud puhkustki. Rahvamaja oli õhtupoolikuti isetegevuslasi

täis. Laulusolistid said proovile alles kell pool kaksteist hilisõhtul."

"Repertuaari ansamblitele ja solistisele valisime nüisuguse, mis lausa äraleierdatud polnud. Mehed võtsid meeldiva laulu raadiost makilindile, mina kirjutasin noodid ja tegin ka saated." Haltuura korras käis E. Hõbemägi kolmapäevaõhtuti Järlepas isetegevuslasi juhatamas ning koos laulusolistidega perekonnaseisuametis noorpaaride abiellumist pidulikumaks tegemas.

Suvel sõideti ringi mööda Eestimaad ja anti kontserte. Alustati tihti peale rahvamaja juhataja leeloga. "Vaatamata sellele et õõbimistingimused olid nigelad, tavaliselt magasime madratistel maarahvamaja laval või mõnes prooviruumis, tahtsid kõik kangesti nendel ringreisidel käia."

Nüüd on Ellen Hõbemägi pensionär. Tervis on väga hea, nokitseb aias, et meeled ei nürineks. "Olen oma praeguse eluga ja varem tehtuga rahul," teeb ta kokkuvõtte.

Religioossed pühad Iisraelis ja nende muusika

Selle aasta septembris olin ma Iisraelis. September on juutide jaoks eriline aeg - saabuvad suuremad pühad: *Roš-ha-šana* (juudi Uus Aasta) ja *Yom Kippur* (Lepituspäev). Esimesel nendest pühadest olevat Jumal määranud inimeste saatuse järgmiseks aastaks, teisel allkirjastavat ta oma otsuse. Inimesed võivad seda muuta, kui nad kahetsevad siiralt oma patte ja paluvad andeks nende käest, kellele nad tegid kurja. Neid kahte püha ja seitset päeva nende vahel nimetatakse "kahetsuspäevadeks", kus inimene tunneb erilist kontakti Jumalaga. Kolm päeva pärast Yom Kippuri algab kõige lõbusam juudi pidu - *Sukkot* (Onnid), mis kestab 8 päeva: Jumal on oma otsusele alla kirjutanud ja milline see ka ei oleks, tuleb seda tervitada. Seda seostatakse ajaga, millal juudid Egiptusest põgenenult elasid kõrbes palmiokstest onnides. Selle aja mälestuseks peab iga usklik juut ka tänapäeval tolle püha ajal elama stiliseeritud onnis.

Teatavasti on Iisraelis keelatud liiklus laupäevadel ja pühadel, kuna nendel päevadel ei tohi Piibli järgi töötada. Milleks aga keelata seda ka mitteusklikele? Lepituspäeva õhtul on aga see keeld õigustatud rahvapeo tõttu. Kõik juudid jalutavad tervete perekondadena, lapsed sõidavad rulluiskudel ja jalgratastel tänavatel. Loomulikult oleks see võimatu, kui tänavatel liiguksid mootorsõidukid. Mõnes mõttes meenutab see meie uut aastat selle vahega, et juutidel on lepituspäeval paast. Ka on neil rongkäikudel palju pühalikum iseloom, kuna puudub alkohol ja nii täiskasvanud kui ka lapsed laulavad religioosseid laule. Isegi mitteusklikud paluvad andestust.

Sukkot teeb aga kõige rohkem rõõmu lastele: nendel on koolivaheaeg. Paljud neist viibivad siis stiliseeritud onnides, mis on kaunistatud taimede, mänguasjade ja joonistustega. Sinna on toodud ka mööblit.

Rahva religiooset meeleolu pühade ajal eksploateeritakse erinevat moodi. Tugevdavad oma propagandat judaismi uuemad suunad ja religioossed parteid, tekivad religioossed diskussioonid. Tänavu kasutas seda firma Microsoft. Vastavalt temaga tehtud lepingule rääkisid autoriteetsemad rabid, et "piraatlilikud" arvutiprogrammid on religioossetes mõttes ebapuhtad. Tulemusena kasvasid Microsofti tulud kahe nädala jooksul kahekordseks.

Kahetsuspäevadel enne Sukkot'e

kontserte ei korraldata, arvatakse, et need juhivad inimesi kõrvale pühadelt mõtetelt. Etendatakse ainult religioosse temaatikaga oopereid ja ballette, mille aluseks on Iisraelis väga populaarne traditsiooniline vaimulik muusika. Sünaagoides pidulikel teenistustel esitav muusika on kogu aasta kohta kõige rikkalikum. Ainult Uuel Aastal ja lepituspäeval puhutakse *šofari* - jäära sarve. Kui juut ei kuule seda kasvõi kord, ei ole tal sel aastal õnne. Iisraelis palvetavad *aškenazid* (juudid Põhja-, Kesk- ja Ida-Euroopast), *sefardid* (Lõuna-Euroopast, Aasiast ja Aafrikast) ja *sabrad* (kohalikud juudid, kelle esivanemad ei lahkunud Pühalt Maalt) eraldi; teenistus on põhiliselt samasugune, kuid palvete viisid on erinevad.

Kuna Iisraelis ei ole heebrea keel mitte ainult jumalateenistuse, vaid ka kõnekeeleks, on kogukond sünaagoides väga aktiivne. Kõik tunnevad palvete sõnu ja teavad ka viise, ent lauldakse improvisatsiooniliselt. Mulje aga jääb, et on tehtud proove. Keerulise teenistuse puhul (näiteks lepituspäeval) ei tea kõik, millal sisse astuda ja kantor "dirigeerib" peaaegu märkamatu.

Iisraeli sünaagoides on alati mitu kantorit; igaühel on oma roll. Üks (peamine) juhivad teenistust, teine loeb toorat, kolmas *kaddišt*. On kantorigid, kes mängivad psalmide ja religioossete laulude esitamise ajal eeslaulja rolli. Loomulikult valitakse nii auväärse rolli inimesi, kellel on hea hääle; ka noorukeid ja lapsi. Kõik kantorigid on erineva hääle, temperamendi ja teksti hääldamise maneeriga. Nende vaheldumine jätab jumalateenistuse tempo muutmise mulje. Tel-Avivi religioosne keskus *Hekhan Haness*, kus mina palvetasin, oli palganud veel kaks inimest: üks rabi luges Uuel aastal jutlust (varem ei ole ma seda kusagil näinud), nagu seda tehakse luterlikus kirikus, teine oli professionaalne *hazan*, kes esitas "*Kol nidret*" ja viimast palvet lepituspäeval. Kantorigid laulavad nii süllaabilises kui ka ornamentaalses stiilis; ühe või teise stiili kasutamine on funktsionaalselt tingitud.

Teenistus ise on väga rikkalik, seal on palju niisugust, mis ei ole ette kirjutatud ja peab imiteerima teenistust templis muinasajal. Seejärel laskuvad inimesed põlvili, kummardavad, pööravad näo templi suunas jne. Palju lauldakse psalme ja religioosseid laule, mida teenistus otseselt ei nõua ning mida Iisraelis teavad

tavaliselt kõik peast. Peale selle on ka korduvad juhtmotiivid-jubilatsioonid, mida esitab kogukond. Rütmiliselt ja puhtvokaalselt on need üsna keerulised - üks oli tertsdetsimi ulatusega.

Palju lauldakse unisoonis (sh kõiki juhtmotiive-vokaliise), kuid palju on ka heterofooniat, mis annab vene allhäälelise polüfooniaga sarnase efekti - igaüks muudab põhiviisi omamoodi, jäädes aga üldise stiili raamesse. Väga armastatakse Iisraeli jumalateenistuses ka antifoone - see joon pärineb veel Vana Iisraeli teenistusest. On lõputu hulk vaheldumisi laulvaid rühmi. Tähtsamad on kantor-kogukond, kantor-*kohenid* (vanade preestrite järglased, kes täidavad põhirolli jumalateenistuses ka praegu), poiss-eeslauljad - kogukond, kogukonna eri rühmad. Eriti ilus on "Kohenite palve", kus kaks neist kordavad kantori partiid, kolm aga saadavad seda pantomiimiga. On ka polüfooniat, mis kasvab välja heterofoonias; hääle arv ulatub mõnikord viieni. Kulminatsioonides kasutatakse homofoonilis-harmonilist stiili; osa teenistusest meenutab *aškenazidel* euroopa juutide laule, tähtsamad palved kujutavad endast struktuurselt kupleelisi vorme. Kõne on mõnikord lisatud laulule, mõnikord moodustab polüfoonilisi rütmilisi koore.

Traditsiooniline juudi jumalateenistuse muusika on minoorne ega sõltu seejuures reeglina sõnade sisust ja palve funktsioonist teenistuses. Kuid on ka mõned ülimalt optimistlikud mažoorseid viisid, mis toovad jumalateenistuse sisse kontrasti.

Juudid Iisraelis suhtuvad pühadesse väga tõsiselt. Jumalateenistuse alguse aeg teatatakse eelnevalt ajalehtedes, raadios ja televisioonis. Ka riietus ja käitumine on vastavad. Lepituspäeval, kui kõlas kollektiivne palve andeksandmisest "*Kol nidre*" ("Kõik töötused"), ei jätkunud sünaagoogis kõigile inimestele ruumi, kuigi see ei olnud kaugeltki nii väike nagu Tallinnas.

Kodudes ja tänavatel käib pühade ajal pool Iisraeli ringi *playeritega* ja kuulab religioosseid laule ja palveid, tavaliselt töötlustes oreli või isegi džässansambliga.

Mark Rais

Uut Eesti Rahvusraamatukogu muusikafondis

RAAMATUD

Carroll, B. G. The last prodigy : a biography of Erich Wolfgang Korngold. – Portland, 1997. - 464 lk.
 Göllner, T. Et incarnatus est in Bachs h-moll-Messe und Beethovens Missa solemnis. – München, 1996. - 44 lk.
 Hamm, Ch. Irving Berlin : songs from the melting pot : the formative years 1907-1914. - New York, 1997. - 292 lk.
 Härtling, P. Schumanni varjud : variatsioone paljudest inimestest. - Kunst, 1999. - 325 lk.
 Inno, K. Kuno Areng. - Avita, 1999. - 215 lk.
 Kukkarokivi : suomalaisen folkloorin antologia. – Helsinki, [1998]. - 249 lk.
 Laps ja folkloor / koostaja Maie Vikat. - TPÜ kirjastus, 1999. - 64 lk.
 Lindenberger, H. Opera in history : from Monteverdy to Cage. – Stanford, 1998. - 364 lk.
 Morrow, M. S. German music criticism in the late eighteenth century : aesthetic issues in instrumental music. – Cambridge, 1997. - 253 lk.
 Musikwissenschaftliche Publikationen. - Frankfurt/Main.
 Osborne, R. Herbert von Karajan : a life in music. - London, 1998. - 851 lk.
 Snarenberg, R. Schenker's interpretive practice. – Cambridge, 1997. - 175 lk.
 Sutherland, J. A prima donna's progress : the autobiography of Joan Sutherland. – London, 1997. - 486 lk.
 Veenre, M. Meie pillid kõigi rõõmuks. – Tln.

NOODID

Aavik, Juhan. Jõuluõhtul jt. jõululaulud. – 1995.
 Eesti-Soome ühislaulupidu Tallinnas 17.06.2000.
 Laste-, mees-, nais-, poiste-, sega- ja ühendkooride

laulud, klaverisaated. – Tln., 1999.
 Hansen, Robert Theodor. Laulud. – Iisaku, 1999.
 Kell, Ville-Markus. Freie Fahrt! : für (Kinder-) Jugend-Streichorchester, "Green" : for children string orchestra. - Eres, 1997.
 Kuulberg, Mati. Avanti : für Flöte solo. - Antes, 1995.
 Oja, Esko. Saxophone Quartet. - Antes, 1995.
 Pärt, Arvo. Concerto piccolo über B-A-C-H, Kanon pokajanen, Spiegel im Spiegel, Sinfonie. nr. 2. – Hamburg, Wien, 1996-1999.
 Päts, Riho. Midrimaa. - Muusika, 1999.
 Tüür, Erkki-Sven. Dedication. - Frankfurt/M, 1998.

KOMPAKTPLAADID

Bagge, Martin. Till Isagel. - Stockholm, 1999.
 Bolton, Michael (tenor). My secret passion. - Sony Classical, 1998.
 Eesti lauleldused [esitavad solistid], Eesti Filharmoonia kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, dirigent Tõnu Kaljuste. – Tallinn, 1999.
 Espressione [esitavad]: Anne-Liis Poll, sopran, Marju Riisikamp, positiivorel, klavessiin, Tõnu Jõesaar, viola da gamba. - Eesti Raadio, [1998].
 Haua plaadi lood 1991-1999. Eriti Kurva Muusika Ansambel. - [Tallinn], 1999.
 Human organ, vocal ensemble. – Tampere, 1999.
 I de stora skogarna. ERSO, dirigenter: Ulf Langbacka, Jüri Alperen. - Åbo, 1999.
 Kullerkupp, Sven. Salong. - [1999].
 Kuumad eesti hitid '99. - [Tallinn], 1999.
 Lehto, Jukka-Pekka. The legend of the bells; performed by The Finnish Navy Band. - .1999.
 Livonian songs / [performed by] Stalti Family. - Riga, 1998.
 Love stories / performed by ABBA. - [London], 1998.
 Malkov, Peeter jt. Sisemonoloog: eesti heliloojate flöödimuusikat. – Tallinn, 1999.
 Masterpieces from Norway : traditional folk music.
 Merikanto, Oskar. Elämälle / performed by Monica

Groop, mezzosoprano, Matti Salminen, basso, Esa Ruutunen, baritone, Raimo Sirkiä, tenor. - 1999.
 Negro spirituals / performed by soloists. - EMI Music, 1998.
 Nuude, Mati. Aeg on käes. – Tallinn, 1999.
 Pihlap, Tarmo. Valged roosid. - Tallinn, 1999.
 Puccini, Giacomo. Il trittico / performed by soloists, choir, orchestra. - EMI Classics, 1999.
 Päämajakaupungin kaikuja : sounds of the town of the wartime general headquarters / performed by Savon Sotilasorkesteri, conducted by Pasi-Heikki Mikkola. - Helsinki, 1999.
 Raahen puhallinorkesteri 20 vuotta. - Helsinki, 1999.
 Rahmaninov, Sergei. Vespers / performed by Choir of King's College, Cambridge, conducted by Stephen Cleobury. - EMI Records, 1999.
 Sarpila, Antti (clarinet). The best of Antti Sarpila, Tales of true transformation – Helsinki, 1999.
 Sigrid Orusaar, flute - Roland Kriit, clarinet. - Tallinn, 1999.
 Silinõ, Egils. Operu arijas. - Riga, 1998.
 Sina oled minu sõber. - Tallinn, 1999.
 Sink, Kuldar. Aastajaad, [esitavad]: Leili Tammel jt. - Forte, 1998.
 Sinult sinule. - Raadio Elmar, 1999.
 Tanssin pyörteisää - wanhaja tansseja / performed by Vaskiseitsikko, ensemble. - [Helsinki], 1998.
 Teine pool : the very best of 2QS. vol. 1. - 1999.
 Uibo, Andres, Ain Varts. Crossover organ & overdrive guitar. - Tallinn, 1999.
 The ultimate late night listening experience. - 1999.
 Vaikuse laulud / [esitab] EELK Misjonikoor, koorijuht Maarja Vardja. – Tallinn, 1999.
 Valkeapää, Nils-Aslak. The magic of Sami yoik. - Finlandia, 1998.
 Valo koskettaa / [esitavad] Jorma Hynninen, bariton jt. – Vantaa, 1999.
 Virikkeitä muusta maailmasta / [esitavad] orkestrid. - Classica, 1999.
 Voitkade metsalaulud / [esitab ansambel] Jäägermeisterid. - 1999.

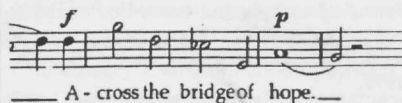
Eesti Kontserdi kontserdid detsembris

N 2.XII kell 19 Estonia kontserdisaal – ERSO. Solist Jian Wang (Hiina). Dirigent En Shao (Hiina). Williams, Dvořak, Holst.
 N 2.XII kell 18 Valga muusikakool – ELU KOLM VÄRVI I. VALGE: PRELÜÜDID. Lauri Väinmaa (klaver). Bach, Tšaikovski, Mozart, Schumann.
 L 4.XII kell 16 Väravatom – ADVENDIAJA MUUSIKA SAKSA 16.–17. SAJ AUTORITETIT. HORTUS MUSICUS.
 L 4.XII kell 19 Estonia kontserdisaal (kammerlava), P 5.XII kell 16 Vanemuise kontserdimaja (kammerlava) – NORDIC TALENTS II. Age Juurikas (klaver), Keelpillikvartett CAPRIZE (Läti), Messiaeni, Raveli ja Prokofjevi klaverimuusika. Beethoveni ja Pauls Dambise keelpillikvarteti.
 P 5.XII kell 14 Jõhvi kirk – Gregoriaani laulu ansambel VOX CLAMANTIS.
 P 5.XII kell 15 Pala kultuurimaja, P 19.XII kell 14 Mäetaguse rahvamaja, P 19.XII kell 17 Kohtla-Järve kultuurihooned, P 26.XII kell 15 Viljandi Pauluse kirk, P 26.XII kell 18 Võru kultuurimaja Kannel, T 28.XII kell 19 Otepää kultuurikeskus – TALLINNA POISTEKOORI JÕULUKONTSERT. Dirigent Lydia Rahula.
 T 7.XII kell 19 Estonia kontserdisaal (kammerlava) – GOETHE 250. Eesti muusikaakadeemia laulukateedri üliõpilaste kontsert. Mozarti, Beethoveni, Schuberti, Schumanni, Wolffi jt heliloojate laule Goethe tekstidele.
 N 9.XII kell 19 Estonia kontserdisaal – GOETHE 250. EESTI RAHVUSMEESKOOR, ERSO. Dirigent Georg Fritsch (Saksamaa). Mendelssohn, Liszt.
 R 10.XII kell 19 Niguliste kirk – ERIKONTSERT: ARATUSMUUSIKA MAAILMALE. HORTUS MUSICUS. Euroopa muusikat varasemaist käsikirjadest Arvo Pärtini.
 P 12.XII kell 14 Vanemuise kontserdimaja, N 16.XII kell 19 Estonia kontserdisaal – HORTUS MUSICUS, TALLINNA POISTEKOOR. Dirigent Andres Mustonen. Saksa ja itaalia 16. ja 17. sajandi jõhumuusika ja vaimulikud motetid.
 P 12.XII kell 14 Jõhvi kirk – JÕULUKONTSERT ELLERHEIN. Dirigent Tiia-Ester Loime.
 P 12.XII kell 16 Suure-Jaani kultuurimaja, N 16.XII kell 18 Kuressaare Laurentiuse kirk – JÕULUMUUSIKA. TALLINNA SAKSOFONIKVARTETT: Pille Lill (sopran).
 T 14.XII kell 19 Estonia kontserdisaal – Olivier Messiaeni klaveritükkel "LINDUDE KATALOOG" I. PEEP LASSMANN (klaver). Kaastegev Fred Jüsi. Magnetofonilindit kõlab ehtne linnulaul.
 K 15.XII kell 18 Ahtme kunstide kool – HOFF CONSORT. Corelli, Telemann, Beethoven jt.
 N 16.XII kell 18 Narva linnus, R 17.XII kell 19 Lihula kultuurimaja – Imbi Tarum (klavessiin). Hispaania klavessiinimuusikat 16.–18. sajandist.
 R 17.XII kell 19 Vanemuise kontserdimaja, P 19.XII kell 16 Estonia kontserdisaal – VANEMUISE SÜMFOONIKUD. Solist ja dirigent Toomas Vavilov. Mozart, Pärt.
 P 19.dets kell 19 Vanemuise kontserdimaja, E 20. dets kell 19.30 Estonia kontserdisaal – BARBARA HENDRICKS – JÕULUKONTSERT. ERSO, VANALINNA SEGAKOOR, ELLERHEINA LAULULAPSED. Dirigent Gustaf Sjökvist (Rootsi).
 P 19.XII kell 16 Tartu ülikooli aula, T 21.XII kell 19 Estonia kontserdisaal – Taimo Toomast (bariton), Ivari Ilja (klaver). Schubert.
 P 19.XII kell 12 Sadala kultuurimaja – WEEKEND GUITAR TRIO.
 K 22.XII kell 18 Valga muusikakool – REVALIA POISTEKOOR ja REVALIA DUUBEL 7. Dirigendid Hirvo Surva ja Alla Eenmaa.

K 22.XII kell 18 Tallinna toomkirk – JÕULUKONTSERT. RAM. Dirigent Ants Soots Tasuta!
 K 22.XII kell 19 Estonia kontserdisaal, N 23.XII kell 18 Vanemuise kontserdimaja – JÕULUKONTSERT. TALLINNA POISTEKOOR, ERSO, solistid. Dirigent Arvo Volmer. Jongen, Saint-Saëns.
 K 22. ja 23.XII kell 19 Niguliste kirk Antonise kabel - J. S. BACH 250f. LAUTOMUUSIKA I ja II. Heiki Mälik (klarin).
 K 22.XII kell 19.31 Jõhvi kultuurikeskus, N 23.XII kell 17 Estonia kontserdisaal – KAUNEIM MUUSIKA KOGU MAAILMAST. ESTONIA SÜMFOONIAORKESTER, EESTI POISTEKOOR, solistid. Dirigent Paul Mägi.
 L 25.XII kell 16 Vanemuise kontserdimaja, P 26.XII kell 19 Niguliste kirk – JÕULUPÜHADE MUUSIKA. HORTUS MUSICUS.
 L 25.XII kell 15 Palamuse kirk – EESTI POISTEKOOR. Dirigent Venno Lanl.
 P 26.XII kell 14 Jõhvi kultuurikeskus – TALLINNA VIIULDATUD KLAVERI ANSAMBEL. Sumera, Scovitt, Steiner, Pärt.
 AASTALÕPÜEVESTIVAL
 Tallinn, 29.XII – 1. jaanuar
 Korraldajad: Eesti Kontsert, Rahvuskooper Estonia
 Kunstiline juht Tõnu Kaljuste
 K 29.XII kell 16 Estonia kontserdisaal – Eesti Arhitektuurimuuseumi näituse "Eesti katedraalid" avamine. Näituse koostaja Karin Hallas.
 K 29.XII kell 17 Rahvuskooper Estonia ees – Installatsioon-kohtumispäik "TULEVIKOOOPER". Projekt VILEN KUNNAPU ja ARNE MAASIK.
 K 29.XII kell 18 Estonia kontserdisaal – Fritz Langi suurfilm "Metropolis" (1926). Live-muusika ansambli METROPOLIS PROJEKT (Frankfurt).
 K 29.XII kell 20 Estonia kontserdisaal, N 30.XII kell 21 Tartu ülikooli aula – AASTALÕPÜEVESTIVAL. HORTUS MUSICUSE AKADEEMILINE ORKESTER. Solist Kari Krikku (klarin, Soome). Dirigent Andres Mustonen. mustlas- ja juudimuusika. Haydn, Mozart, Piazzolla.
 N 30.XII kell 17 Estonia kontserdisaal, R 31.XII kell 18 Tartu ülikooli aula – "90 MINUTIGA ÜMBER MAAILMA". VILLU VESKI & CO, Baluji Shrivastav (sitar, India), Nõmme Linnaorkester.
 N 30.XII kell 19.30 Estonia kontserdisaal – ERSO, EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR, RAM, ELLERHEIN. Dirigent TÕNU KALJUSTE. Pärt, Tommis, Tobias.
 N 30.XII kell 22 Estonia kontserdisaal – NYUD ENSEMBLE. Gavin Bryars. "Titanicu" hukk! Dirigent OLARI ELTS. Videoinstallatsioonid JAAN TOOMIK.
 R 31.XII kell 12–14 – "AJASÕLMED". Rännak Raekoja platsilt läbi vanalinna Estonia kontserdisaali. Üllatused. Teejuht Jüri Kuskemaa.
 R 31.XII kell 13 Estonia kontserdisaal – KOGU PERE KONTSERT. RAM. Dirigent Ants Soots.
 N 30.XII kell 21 Tartu ülikooli aula, R 31.XII kell 16 Estonia kontserdisaal – Balletiga EESTI MAAILMATÄHE. Age Oks – Toomas Edur (Londoni Royal Ballet), Kaie Kõrb (Tallinn) – Viesturs Jansons jt.
 R 31.XII kell 19 Estonia kontserdisaal – CARL ORFF "CARMINA BURANA". ESTONIA SÜMFOONIAORKESTER JA KOOR, EESTI POISTEKOOR, solistid. Dirigent Paul Mägi.
 R 31.XII kell 21 Vanemuise kontserdimaja – MILLENNIUMI MASKIBALL. Uue aastatuhande tähed. Lavastaja ja õhtu juht Veikko Täär. BALLIORKESTER. Dirigent Mihkel Kütson.

RAR (4) PE^B₂ 1022 99, 11

Koorilaul rahu heaks aastatuhande vahetusel

Laulupeo Muusikalehes (nr 6-7. lk 30) kirjutasime kavast tähistada uue aastatuhande vahetust koorilauluga kõigis ajavõtmetes. Nüüd on saanud täiendavat infot.

Mõte läks liikuma Iirimaalt. 12aastane Shaun Mc Laughlin koos viie sõbraga kirjutas oma rahuunistustest luuletuse "Üle lootuse silla", mis võitis rahvusliku konkursi. Shaun ise hukkus traagiliselt Omaghi pommitamisel 1998. a. Paljud inimesed olid sügavalt liigutatud, kui Iirimaa president luges televisioonis ette selle luuletuse.

Edasi kandusid sündmused Rootsimaale. Luleå Tehnikaülikooli professor Jan Sandström kirjutas luuletusele viisi. Laul muutus ülemaailmse rahuürituse keskpunktiks. Seda laulab sadu koore ja sellega otsustati tähistada aastatuhande vahetuse pidustusi nime all "Koorilaul rahu ja õigluse heaks". Toetuskirji tuli ka ÜRO peasekretärielt Kofi Annanilt.

Pidustused algavad Tonga saarel Vaiksel ookeanil, kuhu uus aasta saabub kõige varem ja laulu esitab seal Põhjamaa koor – Erik Westbergi vokaalansambel, ning lõpevad naabruses Samoa saarel, kuhu uus aastatuhat jõuab terve ööpäev hiljem. Kohal on suuremad TV-jaamad, näitamaks seda üritust ühe osana globaalsetest aastatuhandevahetuse pidustustest.

Kutsed on saatnud Rahvusvaheline Koorimuusika Föderatsioon kogu maailma kooridele. Noodid ja osavõtu tingimused saab teada internetist. Laulu võib kitsendusteta esitada aastatuhande pidustustel ja kogu 2000. aasta jooksul. Kõik osalevad koorid saavad diplomi ja nende nimed avaldatakse internetis.

VESTE Üksinduse kultuur

Mulle meeldib olla üks, sest ma olen elitaarne inimene. Ja elitaarne inimene on ikka üks. Aga maailm on niisugune, et ma ei saa olla üks. Iga päev pean ma teistega suhtlema, selleks et endale peatoidust teenida. Näiteks muusika valdkonnas. Kui ma teen kontserdi või lavastan teatritüki, siis seda ei saa ma teha päris üks. Ja kui ongi monolavastus ja ma olen saalis vaid üks, pealtvaatajaid pole, siis on minu ettevõtja kahjumis ja mind lastakse lahti. Ma olen peatoidust ilma. Ja kuna töötü abiraha on väike, siis mu soolikad korisevad. See on veel vastikum kui see maailm, kus ma elan. Aga ma tean lahendust. Üks olla ei ole päris originaalne. Tuleb olla vaid 7/8. Ma lasen endal käe otsast ära raiuda. Siis saan ma ka invaliidsuspensiooni. Mu köht ei korise enam nii palju.

Ning seda maailma vihates saan ma olla üks. Nagu tõeline kultuurinimene. Nüüd on olemas meil kõik võimalused olla tõelised kultuurinimesed. Vähemalt vabal ajal. Võib ükski vaadata televiisorit, lugeda lehte. Kõik mis niisugune inimene võib ihaldada, tuuakse talle koju kätte – vägivald, poliitiline mudamaadlus, reklaam. Ja ta võib seda ükski nautida. Aga inimesed ei taha olla tõelised kultuurinimesed. Nad kogunevad mitmekesi kokku, teevad näiteks koorilaulu. Ja

korraldavad isegi laulupidusid. See on nii vapustavalt vastik, see on meie kaelapuu. Eriti veel seetõttu, et oleme soomeugrilased.

Aga soomeugrilased on ikka olnud üksikud. Nagu mina tahan praegu olla. Nad on ikka laulnud oma regilaule ja tagunud oma šamaanitrummi ükski. Õieti oleksid nad nii pidanud olema, aga nad ikka päriselt ei olnud. Sest regilaule laulsid nad mitmekesi ja šamaanitrummi tagumist lasksid nad pealt kuulata vähemalt oma naisel ja lastel. Ja selleks et lapsi saada, ei saa inimene olla üks, peab olema paarikaupa koos. Vastik mõelda, et meie eestlased, meie soomeugrilased oleme siin Läänemere lõunakaldal niimoodi ebaüksinduses muretsenud lapsi viis tuhat aastat. Mind sealhulgas. Oksele ajab. Aga kas eliitinimesel kõljab oksendada?

Rõõmustavat on ka selles vastikus maailmas. Näiteks see, et meie, eestlaste arv aina väheneb. Praegu on veel kari, kes peab laulupidusid. Siis jäävad järele üksikud inimesed. Siis 7/8-inimesed, minutaolised. Ja lõpuks hääbume me ära. Meid enam ei ole. Ning mitte olla on veel elitaarsem, veel kultuursem, veel soomeugrilikum kui olla üks. Pea püsti astume me olematusse. Ning võin olla uhke, et niisuguse geniaalse lahenduse autorlus kuulub mulle, üksindusest veel samm edasi, 7/8-ndikusse astunud inimesele.

T. Luunja,
18. oktoobril Postimehes ilmunud kirjutaja Andrus Laansalu sama pealkirja kandva oopuse lugeja

VÄIKE ÜLESANNE MUUSIKALEHE LUGEJATELE

Meie väljaannet (indeks 69865 ajakirjade rubriigis) võite tellida 2000. aastaks Eesti Posti kaudu 15. detsembrini, toimetuse kaudu järgmise kuu 10. päevani - nii ka edaspidi.

Aastatellimus 95, poolaastaks 50, kvartaliks 27 EEK. Üksiknumber 9 EEK. Tellimisel muudeks tähtaegadeks lisandub üksiknumbri hind. Näiteks 8 kuuks: 50+2x9=68 EEK.

Arvutage välja, milline variant on Teile kõige soodsam!

Pealegi kavatseb toimetus uue aasta jooksul soodsa finants-olukorra puhul suurendada lehekülgede arvu ja hakata osaliselt kasutama värvifotosid

Muusikaleht

Peatoimetaja Mart Vainu. Väljaandja MTÜ Muusikaleht. Telefon 6 485 474, faks 6 485 468, e-mail mv@netexpress.ee. Kirjad: Narva mnt 40, Tallinn 10150. Honorari saab kätte igal neljapäeval kella 9-14 Narva mnt 40 (Pedagoogikaukooli vastas), IV korrus vasakule trepist üles. Või lasta kanda pangaarvele. Postiga honorare välja ei saadeta.